

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra křesťanské výchovy

Aktivita pro děti z Dětského domova Šance a seniory
Bakalářský projekt

Veronika Bobková

Vedoucí práce: Mgr. Helena Pospíšilová, Ph.D.

Studijní obor: Sociální pedagogika

Olomouc 2021

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně a uvedla jsem v něm veškeré zdroje a prameny, které jsem v projektu využila.

Bakalářský projekt jsem vypracovala pod vedením Mgr. Heleny Pospíšilové Ph.D.

.....

Veronika Bobková

Poděkování

Ráda bych poděkovala především Mgr. Heleně Pospíšilové, Ph.D. za odborné vedení mého bakalářského projektu, cenné rady, ochotu a trpělivost. Dále bych chtěla poděkovat své rodině za podporu během studia.

Obsah

Úvod	6
1 Dětský domov Šance.....	8
1.1 Základní informace	8
1.2 Organizační struktura.....	8
1.3 Historie	9
1.4 Cíle organizace.....	9
1.5 Ekonomická situace organizace	10
1.6 Provoz Dětského domova Šance.....	11
1.7 Aktivity DD Šance	12
1.8 Školní vzdělávací program	12
1.9 SWOT analýza DD Šance	13
1.9. 1 Silné stránky.....	14
1.9. 2 Slabé stránky.....	15
1.9. 3 Příležitosti.....	15
1.9. 4 Hrozby	15
2 Projekt	16
2.1 Cíle projektu	16
2.2 Cílová skupina projektu.....	16
2.3 Personální zajištění.....	17
2.4 Místa konání.....	17
2.5 Finanční a materiální zabezpečení, rozpočet projektu	17
2.6 Příprava.....	21
2.7 Harmonogram jednotlivých setkání	22
2.7.1 1.SETKÁNÍ (září) – SEZNAMOVACÍ	23
2.7.2 2.SETKÁNÍ (říjen) – VZPOMÍNKY SENIORŮ.....	28
2.7.3 3.SETKÁNÍ (listopad) – OBECNĚ VZDĚLÁVACÍ SETKÁNÍ	33
2.7.4 4.SETKÁNÍ (prosinec) – VÁNOCE.....	38
2.7.5 5.SETKÁNÍ (leden) – VAŘENÍ/PEČENÍ	41
2.7.6 6.SETKÁNÍ (únor) – MÉDIA A DOPRAVA.....	44
2.7.7 7.SETKÁNÍ (březen) – VÝTVARNÉ AKTIVITY.....	47
2.7.8 8.SETKÁNÍ (duben) – PRÁCE SE DŘEVEM.....	50
2.7.9 9.SETKÁNÍ (květen) – POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY.....	51
2.7.10 10.SETKÁNÍ (červen) – VÝLET DO ZOO.....	55

2.8 Reflexe	57
Závěr	61
Bibliografie	63
Seznam příloh	67

Úvod

Touha poznávat je pro člověka přirozená a aktivity spojené s poznáváním baví a přitahují. Jak je patrné již z názvu, v této práci se věnuji projektu společných vzdělávacích aktivit dvou vzdálených generací: školou povinných dětí a seniorů v důchodovém věku.

Mladí lidé obvykle rádi tráví čas se svými blízkými seniory. Považuji za důležité mít povědomí o životě generací, které žily před námi. Zvláště se to týká rodičů a prarodičů, kteří s námi žijí a mohou nám své vědomosti, získané znalosti a životem nabyté zkušenosti přímo osobním kontaktem předávat. Jejich životní moudrost má potenciál nás obohatit, nasměrovat, poučit a třeba i varovat před opakováním chyb, kterých se oni dopustili.

Soucítím s dětmi, které nemají vlastní rodinu. Jejich duše postrádá to, co nutně potřebuje: lásku, péči a zájem rodičů, vidět, jak rodina funguje. Nemají možnost vidět a zažívat tu kontinuitu života, že jejich rodiče mají také rodiče.

Zároveň vím, že spousta seniorů zažívá ve svém stáří nedostatek kontaktů s mladou generací a z toho pramenící pocity osamění, že již nejsou důležití a jejich život postrádá smysl.

Protože mám obohacující zkušenost z vyprávění mých vlastních prarodičů, začala jsem uvažovat o projektu, který by přinesl alespoň částečné obohacení oběma těmito skupinám, které se mají navzájem čím obdarovat. Čím dál víc mě bavilo přemýšlet o tom, co mohou staří dát mladým, a naopak co mohou mladí předat seniorům. Výsledkem tohoto myšlenkového směřování byl nápad na vytvoření projektu, kde se senioři v důchodovém věku pravidelně setkávají s dětmi z dětského domova při společných aktivitách jedenkrát měsíčně v průběhu jednoho školního roku.

Cílem je připravit projekt pro děti a seniory tak, aby se vzájemně obohatili a pochopili, jak druhá generace přemýšlí a jedná. Cílem je, aby se během společně prožitého volného času děti naučily komunikovat se seniory, dokázaly se do nich vcítit a aby čerpaly od seniorů zkušenosti a hodnoty, s nimiž se mohou ztotožnit. Dále je cílem odpoutat seniory od jejich každodenní rutiny a přiblížit skrze seniory dětem roli prarodičů. V neposlední řadě je cílem rozvoj sociálního citění a prosociálních postojů u dětí.¹

¹ In: HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál.

V první části své práce popisují dětský domov. Zaměřují se na základní informace o dětském domově, organizační strukturu, historii, cíle, ekonomickou situaci, provoz, aktivity, školní vzdělávací program a také na silné a slabé stránky a příležitosti a hrozby.

Ve druhé části své práce již detailně rozpracovávám samotný projekt. Věnuji se v ní obecným informacím o projektu, účastníkům projektu, cílům projektu, personálnímu zajištění projektu, místům konání projektu, finančnímu a materiálnímu zabezpečení a rozpočtu projektu, přípravě, harmonogramu setkávání a podrobnému popisu jednotlivých činností a aktivit, které budou probíhat během setkání dětí a seniorů.

1 Dětský domov Šance

V následující části jsou popsány informace o Dětském domově Šance v Olomouci, které jsou důležité pro celý projekt.

1.1 Základní informace

Dětský domov Šance² se nachází na adrese U sportovní haly 1a, 772 00 v Olomouci. Jedná se o Příspěvkovou organizaci. Ředitelem organizace je Mgr. Dalibor Křepský. Email na organizaci zní reditel@ddolomouc.cz a telefonní číslo je +420 585 224 379. IČO organizace je 00849235. Součástí dětského domova je také školní jídelna.³

Jedná se o zařízení s celoročním nepřetržitým provozem, které má za úkol „zajišťovat nezletilým osobám, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilým osobám do 19 let, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.”⁴

1.2 Organizační struktura

Na nejvyšší pozici v organizační struktuře je ředitel dětského domova. Vedoucí vychovatel, samostatná odborná referentka a sociální pracovnice jsou řediteli přímo podřízeni. Pod vedení vedoucího vychovatele spadají vychovatelé – vedoucí jednotlivých směn a psychologka. Vedoucí směny je pak autoritou pro svůj tým vychovatelů a jejich asistentek. Samostatná odborná referentka je nadřízenou pro vedoucí školní jídelny a pro údržbáře. Vedoucí školní jídelny vede tým samostatných kuchařek. Celkem se jedná o 32 zaměstnanců.

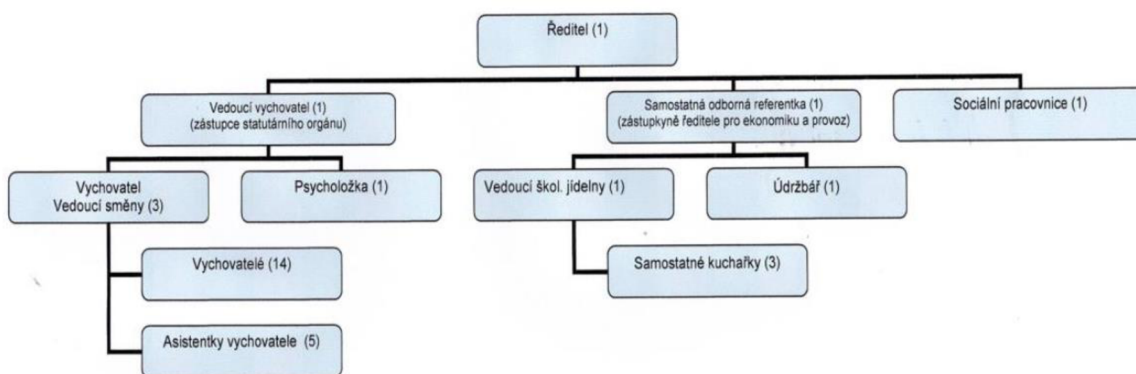
Níže je graficky zpracovaná organizační struktura.⁵

² Dále také DD Šance nebo jen dětský domov

³ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Základní informace. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/>

⁴ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Vnitřní řád. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: https://static.ddolomouc.cz/web/download/vnitri_rad.pdf

⁵ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Vnitřní řád. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: https://static.ddolomouc.cz/web/download/vnitri_rad.pdf

Obrázek 1 Struktura organizace

1.3 Historie

Dětský domov v Olomouci vznikl roku 1957 pod názvem „Dětský domov Městského národního výboru“ a jeho sídlo se nacházelo ve vile pana Maye, který byl dříve majitelem cukrovaru. Během následujících let se dětský domov rozrůstal, zvětšovala se kapacita a zlepšoval se prostor co se týče vybavení. V roce 1968 byl dětskému domovu změněn název na „Dětský domov pro děti od 6 do 15 let“.

Kvůli dlouhodobému chátrání vily se dětský domov v roce 1987 přesunul do nové pětiposchodové budovy na Lazcích, kde sídlí dodnes. V nové budově byly zařízeny pokoje pro děti, herny, učebny, kanceláře, dílny a knihovny. V roce 1988 se stal ředitelem dětského domova Mgr. Dalibor Křepský, který je ředitelem dodnes.

V roce 1990 bylo změněno rozložení výchovných skupin tak, aby byly spolu ve skupinách sourozenci. Tyto změny platí dodnes. V roce 1992 získal dětský domov právní subjektivitu a v nejvyšším patře budovy vznikla pedagogicko-psychologická poradna. V roce 1996 získal dětský domov postupně tři bytové jednotky. V roce 1999 bylo pro dětský domov zřízeno víceúčelové sportovní hřiště.⁶

1.4 Cíle organizace

Nejdůležitějším cílem a hlavní náplní dětského domova je vychovat děti tak, aby se z nich stali plnohodnotní členové naší společnosti, kteří budou samostatní, plnoprávní a

⁶ POKORNÝ, R. *Historie dětského domova v Olomouci*. Olomouc, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci

kompetentní a kteří se po nabytí zletilosti, případně po ukončení přípravy na povolání, bez komplikací začlení do samostatného života.⁷

Cílem DD Šance je také vychovávat a vzdělávat děti tak, aby byly kompetentní ve směru občanském, sociálním, personálním, pracovním a také aby byly kompetentní k učení, k řešení problémů a v komunikativnosti.⁸

Mezi další cíle DD Šance patří naučit děti smysluplně využívat čas, připravit je na vyučování ve škole, a především rozvíjet u dětí samostatnost a soběstačnost.⁹

1.5 Ekonomická situace organizace

Dětský domov získává finanční prostředky především od zřizovatele a ze státního rozpočtu. Dále má dětský domov vlastní příjmy, které se skládají z příspěvků na péči od rodičů, ze sirotčího důchodu, z doplňkové činnosti, z čerpání vlastního investičního fondu, z pronájmu, a především z darů sponzorských (finančních a věcných).

Dětský domov hospodaří s vlastním majetkem, jímž je budova, hřiště, pozemek, dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek a majetek v provozu.¹⁰

Výdaje organizace šly na platy zaměstnanců, provozní prostředky a pojištění organizace. Celkový hospodářský výsledek za rok 2020 byl kladný, organizace na konci roku měla o 59 548 Kč více než na začátku roku.¹¹

Mezi hlavní sponzory DD Šance patří například Nadace Terezy Maxové dětem, Praha; Dobré místo pro život, o.s., Olomouc; Nadační fond Livie a Václava Klausových, Praha, Aquapark Olomouc, Dejme dětem šanci o.p.s., Praha; HA-VEL internet, s.r.o.; Nutrend D.S. a.s., Olomouc; Nadace Malý Noe, Olomouc; Coca Cola, Praha; Nadace

⁷ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Školní vzdělávací program. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/svp.pdf>

⁸ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Školní vzdělávací program. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/svp.pdf>

⁹ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o činnosti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vyrzpr.pdf>

¹⁰ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o hospodaření. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vzhosp.pdf>

¹¹ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o hospodaření. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vzhosp.pdf>

Táta a máma, Praha; Klub přátel dětí z dětských domovů, o.s., Nové Stašecí; Spolek přátel olomouckého jazzu, Olomouc; Nadační fond Albert, Praha.¹²

1.6 Provoz Dětského domova Šance

Dětský domov Šance provozuje ústavní výchovu pro děti a mládež. Kapacita DD Šance je 48 dětí, které jsou rozděleny do 6 rodinných skupin. Počet dětí v DD Šance k roku 2020 je 44 dětí. Z toho jsou dvě děti v předškolním věku, 11 dětí v mladším školním věku (1.-5. třída), 16 dětí ve starším školním věku (6.-9. třída), 7 dětí na střední odborné škole, 6 dětí na střední škole s maturitou, jedno dítě na vyšší odborné škole a jedno na vysoké škole. Děti navštěvují základní a střední školy v Olomouci a okolí a vyšší odbornou a vysokou školu v Olomouci.¹³

Děti jsou ubytovány v buňkách po dvou pokojích vždy s předsíní a se společným samostatným sociálním zařízením. Každá rodinná skupina má k dispozici kromě ložnic pro děti i svoji společenskou místnost, učebnu, kuchyňku, prádelnu, sociální zařízení, místnost pro vychovatele a sklad prádla. Dále se v budově nachází knihovna, místnost na stolní tenis, čítárna, televizní místnost, dílna pro pracovní výchovu a hřiště.¹⁴ Během týdne bydlí děti v budově dětského domova, kde se jim věnují jejich vychovatelé. O víkendech a o prázdninách mají děti, po předchozí domluvě, možnost navštívit své rodiče a příbuzné. Dětský domov podporuje děti v navštěvování zájmových útvarů, kroužků, brigád a letních táborů.

Během celého roku se dětem individuálně věnuje psychologka.¹⁵ Každé dítě má přiděleného pracovníka, který sleduje, jak se dítě vyvíjí, hlídá a zajišťuje jeho potřeby, pravidelně s dítětem tráví čas a stará se o jeho aktivity.¹⁶

¹² DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Sponzoři. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/sponzori>

¹³ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o činnosti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vyrzpr.pdf>

¹⁴ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Vnitřní řád. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: https://static.ddolomouc.cz/web/download/vnitri_rad.pdf

¹⁵ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Školní vzdělávací program. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/svp.pdf>

¹⁶ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Standardy kvality péče o děti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/standardy.pdf>

1.7 Aktivity DD Šance

Dětský domov Šance spolupracuje s různými organizacemi na aktivitách pro děti a pro rozvoj jejich osobnosti. Jedná se o organizace ISIS – občanské sdružení pro pomoc náhradním rodinám z.s.; ZUŠ, YMCA, Moravské divadlo Olomouc, Z.s. Dobré místo pro život – Den lidí bez domova, Dobroběh; DDM Olomouc; SKUP Olomouc, oddíl plavání; Rádio Haná a další.

DD Šance pořádá pro děti akce za účelem poznávání přírody. Mezi tyto činnosti patří Den za obnovu lesa, v jehož rámci se sázely stromy, dále akce Venkovní svět jinak, Péče o okolí DD a Projekt „Od semínka k plodu”, který zahrnoval enviromentální výchovu.

Děti se účastní také soutěží ve florbale a ve stolním tenise. V rámci Ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti a Programu rozvoje osobnosti každého dítěte, se pracovníkům daří přivádět chlapce k naučení se pracím jako je sekání trávy, natírání, drobné opravy nábytku, výměna duše u kola, vrtání atd. V rámci Preventivního programu proti negativním jevům v chování připravují pracovníci pro děti aktivity, které se zaměřují na finanční gramotnost, zvládání stresových situací, bezpečné chování na internetu, zvládání náročných životních situací a předcházení záškoláctví a šikany.¹⁷

Pod vedením pedagogů funguje v DD Šance hudební skupina, která je složená z tamějších dětí. Skupina vystupuje jak na akcích pro děti z MŠ, ZŠ a DD (karnevaly, dny dětí atd.), tak na akcích jako jsou plesy a reklamní a charitativní akce.¹⁸

1.8 Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program DD Šance nese název „Do života jako soběstačný, kompetentní, plnoprávný a samostatný jedinec”. Základními dokumenty ŠVP v DD Šance jsou čtyři dokumenty, které vymezují časový obsah vzdělání. Jedná se o Roční plán výchovně vzdělávací činnosti, Program rozvoje osobnosti dítěte, Týdenní plán a Týdenní plán rodinné skupiny.

¹⁷ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o činnosti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vyrzpr.pdf>

¹⁸ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Popová škola. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/popova-skola>

Roční plán výchovně vzdělávací činnosti stanovuje úkoly pedagogickým pracovníkům, které se týkají jednotlivých výchovně vzdělávacích oblastí. Pracovníci pak mají za úkol dodržet termíny jejich plnění.

Program rozvoje osobnosti dítěte je plán výchovně vzdělávací činnosti, kterou stanovuje vychovatel pro každé dítě individuálně, podle jeho schopností, dovedností a kompetencí. Plán se stanovuje na každé pololetí nový, dítě ho zná a může se k němu vyjádřit. Tento program také obsahuje Pracovní sešity, které má každé dítě a ve kterých jsou přesně zapsány dovednosti a kompetence, které by mělo dítě během plnění úkolů získat a poté se v pracovním sešitě eviduje, zda dítě kompetence získalo nebo ne.

Týdenní plán obsahuje úkoly pro zaměstnance DD Šance i pro děti. Je v něm zahrnutý provoz DD Šance, akce pro děti ze všech rodinných skupin a také návštěvy u lékařů a další podobné činnosti.

Týdenní plán rodinné skupiny se skládá z plánů, akcí a výchovně vzdělávacích aktivit konkrétních dětí v jednotlivé rodinné skupině.¹⁹

1.9 SWOT analýza DD Šance

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • Umístění DD • Množství sportovišť v blízkém okolí • Dlouholetá stabilita týmu • Vzdělanost a odbornost pracovníků • Pedagogicko-psychologická poradna • DD disponuje byty pro odcházející klienty • Rodinné skupiny, sourozenci spolu • Stabilní příjem financí DD • Individuální přístup k dětem • Kvalitní internetové stránky 	<ul style="list-style-type: none"> • Malý pozemek • Poloha hned u silnice • Vnitřní uspořádání budovy • Rozdílné výchovné působení pracovníků na děti • Děti nemají kontakt s prarodiči a se seniory obecně

¹⁹ DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Školní vzdělávací program. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/svp.pdf>

PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • Spolupráce se sponzory a organizacemi • Možnost získání dalších příspěvků, dotací a grantů • Spolupráce s dětskými domovy • Spolupráci se školami • Zapojení dobrovolníků do činnosti organizace • Zapojení DD do projektu Aktivita pro děti z Dětského domova Šance a seniory 	<ul style="list-style-type: none"> • Nemožnost ovlivnit příchod nebo odchod klientů • Problematictí klienti • Nedostatek financí na vybavení pro děti • Nedostatek financí na opravy budovy • Konkurenční zařízení

1.9.1 Silné stránky

Silnou stránkou organizace je její umístění, dětský domov se nachází nedaleko centra města, proto mají děti snadný přístup do škol. Velkou výhodou lze rozhodně spatřovat v tom, že DD je doslova obklopen různými sportovními areály, jako je sportovní hala, víceúčelové hřiště, plavecký bazén a koupaliště a řada dalších sportovišť pro nejrůznější sporty. To lze využít pro sportovní a pohybovou výchovu v kroužcích, které mohou děti odpoledne podle svého zájmu navštěvovat. Dále je předností dětského domova dlouholetá stabilita pedagogického i nepedagogického sboru a také vzdělání a odbornost pracovníků.

Výhodou je pedagogicko-psychologická poradna, která se nachází přímo v budově dětského domova a byty pro samostatné bydlení klientů připravujících se na odchod z DD. Mezi další silné stránky patří zařazování dětí do rodinných skupin a dbání na to, aby sourozenci byli ve stejných skupinách. Důležitou výhodou je, že provoz DD je zajištěn stabilním příjmem financí z krajského a státního rozpočtu. Další výhodou je velký výběr kroužků pro děti, kapesné pro děti, dobré vybavení, díky kterému mohou děti aktivně trávit volný čas. Dalším plusem jsou kvalitní internetové stránky.

Silnou stránkou je také individuální přístup k dětem, možnost pro děti vybrat si školu podle sebe a také možnost studovat VŠ a zůstat tak v dětském domově až do 26 let.

Předností DD je spolupráce se sponzory a dalšími organizacemi pro mladé.

1.9. 2 Slabé stránky

Slabou stránkou dětského domova je malý pozemek a poloha budovy hned u silnice. Určitou nevýhodou je také vnitřní uspořádání budovy, neboť budova DD byla původně postavena jako vysokoškolská kolej. Slabinou s potenciálem ke zlepšení je i rozdílný způsob jednání pracovníků k dětem a jejich výchovného působení na děti. Tyto rozdíly mohou být v názorech vychovatelů na to, jak řešit problémy, které se vyskytují s dětmi a mezi dětmi. Významnou slabou stránkou dětského domova je, že dětem chybí kontakt s prarodiči a se seniory obecně. Naprostá většina dětí z dětského domova se se svými prarodiči buď nestýká a nebo je ani nemá nebo nezná.

1.9. 3 Příležitosti

Do příležitostí dětského domova můžeme zařadit další spolupráci s jinými sponzory a organizacemi, které se věnují aktivnímu využívání volného času pro děti. Další příležitostí je možnost získání nových příspěvků, dotací a grantů. Můžeme sem zařadit také spolupráci s dalšími dětskými domovy a spolupráci se školami. Další příležitostí pro dětský domov je zapojení dobrovolníků do činnosti organizace. Velkou příležitostí je zapojení dětského domova do projektu Aktivity pro děti z Dětského domova Šance a seniory, díky kterému by měly děti obohacující kontakt se seniory.

1.9. 4 Hrozby

Hrozbou je pro dětský domov nemožnost ovlivnit příchod nebo odchod klientů do organizace. Dále by mohlo být hrozbou zařízení, které by bylo pro DD konkurencí. Mezi další hrozby lze zařadit také klienty DD, kteří mají problémy se sociálně patologickými jevy. Hrozbou je také nedostatek financí na potřebné vybavení pro děti a na opravy budovy.

2 Projekt

Tento projekt je vytvořen pro Dětský domov Šance v Olomouci a pro Domov pro seniory Pohoda v Olomouci. V projektu se jedná o pravidelné setkávání dvou generací, při kterých se děti a senioři poznávají, společně vykonávají aktivity různého druhu, učí se od sebe vzájemně a tráví spolu čas.

2.1 Cíle projektu

Cílem tohoto projektu je navrhnout setkávání pro dvě rozdílné generace, seniory z domova pro seniory a děti z dětského domova. Cílem je sblížit tyto dvě generace a nahradit jim společný kontakt, který by jim jinak chyběl. Dále je cílem přiblížit život dětí seniorům a život seniorů dětem a jde také o jejich vzájemné pochopení se a porozumění toho, jak druhá generace přemýšlí a jedná.

Cílem je, aby obě generace společně prožívali volný čas. Děti by se měly naučit komunikovat se seniory, měly by být schopné se vcítit do seniorů, senioři by se pro ně měli stát vzorem a zdrojem hodnot, které od nich děti budou čerpat a se kterými se děti budou moci ztotožnit. Senioři s dětmi naváží nová přátelství a také dětem přiblíží roli prarodičů, kterou většina dětí z dětského domova nezná. Cílem také je, aby se senioři odpoutali od své běžné denní rutiny, aby zažili něco jiného a aby dětem předávali svoje zkušenosti.

Setkávání a kontakt dětí se seniory přispívá k rozvoji sociálního citění u dětí a také k rozvoji prosociálních postojů²⁰ u dětí, mezi které patří ochota pomoci druhým nebo obecně chování ve prospěch druhého člověka.

2.2 Cílová skupina projektu

Jednou cílovou skupinou projektu jsou senioři z domova pro seniory v Olomouci, kteří jsou aktivní, mobilní a intelektuálně schopní účastnit se různých aktivit. Druhou cílovou skupinou jsou děti z dětského domova Šance v Olomouci ve věku 10-12 let, kteří budou do projektu vybráni svými vychovateli podle jejich zájmu. Důležitá zde bude úloha

²⁰ In: HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál.

Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-105-3.

vychovatelů, aby děti správně namotivovali. Pokud by se nenaplnila kapacita projektu nebo by nebyl dostatek zájemců, doplní kapacitu případně starší děti z dětského domova.

Celkový počet účastníků je 20, konkrétně 10 dětí a 10 seniorů.

2.3 Personální zajištění

Mezi personální zajištění budou patřit 3 vychovatelé z dětského domova a 3 pracovníci z domova pro seniory. Z těchto pracovníků by měl být jeden vedoucí za dětský domov a jeden vedoucí za domov pro seniory. Tito dva pracovníci budou hlavními vedoucími projektu a během plánování jednotlivých setkání spolu budou komunikovat a domlouvat se na přípravě jednotlivých setkání. Ostatní pracovníci z obou zařízení budou patřit mezi pomocné pracovníky a nemusí být na každém setkání přítomni vždy ti stejní vychovatelé a pracovníci, ale mohou se průběžně střídát, podle toho, jak jim to bude vyhovovat v rámci jejich zařízení. Všichni přítomní vychovatelé a pracovníci by však měli své svěřence znát.

2.4 Místa konání

Projekt se bude konat jak v domově pro seniory Pohoda Chválkovice, Švabinského 403, Olomouc, tak v dětském domově U sportovní haly 1a, Olomouc a také v okolí obou zařízení v přírodě. Setkání se budou konat ve společenských místnostech, klubovnách, jídelnách nebo dílnách, podle programu jednotlivých setkání. Zařízení od sebe nejsou daleko (cca 5 km) a obě zařízení mají pro převoz svých klientů dostupné vozy, kterými je mohou na setkání přivážet, případně by účastníci mohli cestovat městskou hromadnou dopravou.

2.5 Finanční a materiální zabezpečení, rozpočet projektu

Finanční zabezpečení projektu bude stát na dotacích z Olomouckého kraje, Ministerstva školství a evropských fondů. Dále bude projekt čerpat z příspěvku zřizovatele, jak dětského domova, tak domova pro seniory a ze sponzorských darů. Celkové finanční výdaje na projekt si obě zařízení rozdělí napůl.

Materiální zabezpečení bude zapůjčeno v dětském domově nebo v domově pro seniory. Ostatní materiální zabezpečení bude pořízeno z financí pro projekt.

Předpokládaný rozpočet se skládá z nákladů na nákup materiálu, z nákladů na zaplacení vstupného do zoo, podle ceníku Zoo Olomouc a z nákladů na dopravu autem. Celkové náklady na projekt činí 15 929,- Kč s DPH.

Předpokládaný rozpočet výdajů projektu				
	Počet	Jednotka	Jednotková cena (Kč)	Celkové náklady (Kč)
Nákupy materiálu				10 344,00
Bílý papír kancelářský A4 (500 ks/bal)	1	balení	120,00	120,00
Pastelky	2	balení	100,00	200,00
Fixy	2	balení	100,00	200,00
Tempery	2	balení	120,00	240,00
Role papíru	1	ks	134,00	134,00
Obyčejné tužky	25	ks	5,00	125,00
Propisky	20	ks	5,00	100,00
Štětce	25	ks	15,00	375,00
Akrylová barva	3	balení	115,00	345,00
Jutový provázek	1	ks	50,00	50,00
Špejle	2	balení	30,00	60,00
Izolepa	5	ks	12,00	60,00
Spínací špendlíky	1	balení	40,00	40,00
Barevné papíry	1	balení	20,00	20,00

Pexeso	5	balení	26,00	130,00
Látka (1 m)	1	ks	30,00	30,00
Jehly	2	balení	45,00	90,00
Nitě	1	balení	10,00	10,00
Knoflíky	2	balení	50,00	100,00
Keramické květináče	20	ks	35,00	700,00
Keramická hlína (10 kg)	2	ks	159,00	318,00
Podložky	20	ks	14,00	280,00
Tavná pistole	1	ks	100,00	100,00
Plastové mističky (podmiska pod květináč)	5	ks	5,00	25,00
Hlína na sázení (50 l)	1	ks	160,00	160,00
Květiny	20	ks	69,00	1380,00
Krmení pro ptáky	1	ks	30,00	30,00
Psací podložka	5	ks	42,00	210,00
Brusný papír	5	ks	8,00	40,00
Sáčky na zdobení perníčků	25	ks	16,00	400,00
Špendlíky	1	balení	30,00	30,00
Kulatina (50 cm)	5	ks	50,00	250,00
Dřevěné desky (2 m)	3	ks	150,00	450,00
Vruty	24	ks	1,00	24,00

Kulaté vruty s očkem	24	ks	4,00	96,00
Jídlo na ochutnávání poslepu	14	ks	Cca 10,00	140,00
Párátka	1	balení	12,00	12,00
Ingredience na bábovku		celkem		350,00
Ingredience na bramboráky		celkem		200,00
Ingredience na těsto na perníčky (1 kg)		celkem		250,00
Ingredience na polevu na perníčky		celkem		120,00
Svačiny (ovoce)	200	ks	10,00	2000,00
Pití (šťáva) (3 l)	3	balení	150,00	450,00
Nákupy služeb				5585,00
Doprava	10	Jízda/setkání	195,00	1950,00
Doprava do zoo senioři	1	Jízda	225,00	225,00
Doprava do zoo děti	1	Jízda	390,00	390,00
Kopírování, tisk	200	ks	0,50	100,00

Vyvolání fotografií	40	ks	2,00	80,00
Vstupné zoo děti	10	ks	100,00	1000,00
Vstupné zoo senioři	10	ks	100,00	1000,00
Vstupné zoo pracovníci projektu	6	ks	140,00	840,00
Celkem				15 929,00

Vybavení jako jsou stoly, židle, počítač a dataprojektor jsou k dispozici v obou zařízeních.

Kuchyňky, keramická a výtvarná dílna jsou k dispozici v dětském domově.

Notebooky budou také k dispozici v dětském domově.

Aku vrtačky budou k dispozici z dětského domova a z domova pro seniory.

Atlasy rostlin a stromů budou k dispozici v dětském domově.

Formičky na perníčky přinesou pracovníci projektu z domu.

Knížka na setkání č.3 bude vedoucím zapůjčena v knihovně.

Staré předměty na setkání č.2 zajistí vedoucí projektu. Pokud se mu nepodaří je sehnat, budou místo nich použity fotografie daných předmětů.

2.6 Příprava

Pracovníci obou zařízení budou dopředu seznámeni se všemi setkáními, které proběhnou a s celým programem. Před začátkem projektu by se měli pracovníci sejit, aby se poznali a domluvili se na podrobnostech projektu. Pracovníci budou mít vždy celý měsíc před setkáním čas na přípravu, pokud bude nějaká potřeba. Dopředu si pracovníci obou zařízení zaznamenají účastníky projektu, aby věděli, s kým mohou na pravidelná setkání počítat. Předem také pracovníci seznámí účastníky s tím, že proběhnou tyto setkání a informují je, jakým způsobem budou setkávání probíhat a co se na nich bude dít. Vychovatelé pomohou dětem s přípravou na konkrétní témata, která budou učit seniory. A pracovníci pomohou seniorům připravit se na témata, která oni budou učit děti.

2.7 Harmonogram jednotlivých setkání

Setkávání se konají jednou měsíčně vždy odpoledne a trvají 3 hodiny.

14:30 (14:45) – 15:00 cesta na místo setkání (jedna nebo druhá skupina) + příprava místa na setkání vedoucími

15:00 začátek setkání

15:00 – 16:25 program

16:25 – 16:40 přestávka, svačina

16:40 – 17:50 program

17:50 – 18:00 reflexe setkání

18:00 konec setkání

Přestávka bude zařazena po ukončení konkrétní aktivity. Zde je zařazení přestávky rámcové. Na konci každého setkání odjede skupina zpět do svého zařízení. Na konci posledního setkání bude reflexe všech 10 setkání.

2.7.1 1.SETKÁNÍ (zář) – SEZNAMOVACÍ

Setkání se bude konat v domově pro seniory ve společenské místnosti.

Během tohoto setkání proběhne vzájemné seznámení všech účastníků. Jeden z vedoucích pracovníků na začátku vysvětlí účastníkům, jak bude celý projekt probíhat a co se bude dít.

Časová náročnost úvodu: 10 minut

Aktivita č. 1 - Jména

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 20-30 minut

Cíle: Cílem této aktivity je to, aby se účastníci navzájem dozvěděli svoje jména zábavnou formou a procvičili si paměť.

Motivace: Vedoucí pracovník všechny účastníky přivítá a řekne jim, aby se posadili do kruhu tak, aby vždy seděli střídavě senior a dítě. Vedoucí pracovník pomocí ostatních pracovníků předvede účastníkům, jakým způsobem bude aktivita probíhat. Poté vedoucí pracovník vyzve prvního účastníka, aby začal. Postupně tak dojde k zajímavému odhalení jmen všech účastníků navzájem.

Průběh aktivity: Účastníci sedí na židlích v kruhu. První účastník začne tím, že řekne ostatním, na jaké písmeno začíná jeho jméno. Ostatní hádají, jak by jeho jméno mohlo znít. Až ho uhodnou, pokračuje další účastník. Postupně se vystřídají všichni a na konec se ještě jednou jména všech zopakují, aby se všem vryly do paměti.

Předpokládáme, že děti svá jména mezi sebou znají a taktéž i senioři. Pracovníci by proto měli účastníky upozornit na to, aby jména ostatních hádali jen pokud je nebudou znát. Měli by tedy hádat děti jen jména seniorů a senioři jen jména dětí.

Rizika: Na jména dnešních dětí jsme většinou zvyklí a v dnešní době se dávají často, proto je senioři mohou uhodnout rychle (např. holčička se jménem začínajícím na T bude pravděpodobně Tereza). Oproti tomu jména seniorů jsou často zastaralejší a dnes už se tolik nedávají, a proto by mohlo dětem trvat déle, než jejich jména uhodnou (např. seniorka se jménem začínajícím na B může být Božena, Blanka, Bohuslava, Běla, Blahoslava, Bohdana atd.).

Aktivita č. 2 – Zip-zap!²¹

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 10-15 minut

Cíle: Cílem této aktivity je zábavnou formou pomoci účastníkům, aby si zapamatovali jména ostatních, procvičili si rychlost, bystrost a koordinaci levé a pravé strany.

Motivace: Vedoucí pracovník vyzve účastníky, aby si sedli na židle do kruhu tak, aby seděli vždy střídavě senior a dítě. Dále jim vedoucí řekne, že během této aktivity se budou učit zapamatovat si jména ostatních zábavnou formou. Poté vedoucí účastníkům vysvětlí, jak bude aktivita probíhat.

Průběh aktivity: Účastníci sedí na židlích v kroužku. Vedoucí jim dá krátký čas na to, aby každý zjistil jména svých sousedů. Poté bude stát vedoucí uprostřed kroužku a na některého účastníka ukáže a řekne buď Zip nebo Zap. Když vedoucí řekne Zip, ten účastník, na kterého ukazuje, musí říct jméno osoby sedící po jeho levici. Když vedoucí řekne Zap, musí účastník říct jméno osoby sedící po jeho pravici. Tímto způsobem vedoucí ukazuje na různé účastníky a ti říkají jména svých sousedů, buď po pravici nebo po levici, podle toho, které slovo vedoucí řekne. Po nějaké době vedoucí na nikoho neukáže, ale místo toho řekne Zip-Zap. V tento moment musí všichni účastníci vstát a různě si prohodit místa tak, aby vedle sebe měli jiné sousedy než předtím. Když si účastníci promění místa, budou mít malou chvilku na to, aby zjistili jména svých sousedů a poté vedoucí znovu začne s ukazováním na jednotlivé účastníky se slovy Zip nebo Zap. Po nějaké době vedoucí znovu řekne Zip-Zap a účastníci si opět prohodí místa. Ke konci může vedoucí svoji roli ukazatele předat někomu z účastníků, kteří si ji mohou vyzkoušet. Pokud by měli někteří účastníci problém zapamatovat si, že Zip znamená levá strana a Zap pravá, můžeme zvolit variantu, že místo Zip a Zap budeme říkat Levá a Pravá.

Rizika: Některým účastníkům by se mohli plést strany a mohli by být zmatení nebo by nestíhali tempo.

²¹ LEWIS Gordon with Günther BEDSON, 2004. *Games for children*. Oxford University Press. Sixth impression. ISBN 0 19 437224 3.

Aktivita č. 3 - Lidský uzel

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 10-15 minut

Cíle: Cílem této aktivity je překonat počáteční ostych mezi účastníky, rozhýbat účastníky, naučit je spolu komunikovat, spolupracovat a překonávat nesnáze.

Motivace: Vedoucí pracovník vysvětlí účastníkům průběh aktivity a namotivuje je tím, že tato aktivita je sblíží a pokud ji zvládnou, prokáží tak svou dovednost společně komunikovat a domluvit se.

Průběh aktivity: Účastníky rovnoměrně rozdělíme do dvou skupin po deseti. Každá skupina vytvoří kruh tak, aby vedle sebe vždy stál střídavě senior a dítě. Účastníci by měli v kruhu stát těsně, aby se vzájemně dotýkali rameny. Poté dostanou účastníci za úkol zavřít oči a předpažit obě ruce před sebe, směrem do středu kruhu a chytnout jiné dvě ruce, které nahmatají. Poté všichni otevřou oči. Tím vznikne lidský uzel, který musí účastníci rozplést, aniž by se kdokoliv pustil.

Rizika: Senioři nejsou tolik ohební jako děti, a tak se může stát, že někdy nedokáží provést úkon k rozpletení uzlu. Je proto důležité, aby byli u aktivity přítomni pracovníci a případně pomohli účastníkům nebo zjednodušili seniorům některý z úkonů při rozplétání.

Aktivita č. 4 - Kdo jsme?

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: papíry, tužky, špendlíky

Časová náročnost: 10-15 minut

Cíle: Cílem této aktivity je prolomení nervozity mezi účastníky, překonání strachu účastníků z komunikace mezi sebou a vzbuzení důvěry účastníků k sobě navzájem.

Motivace: Vedoucí pracovník uvede aktivitu tak, že všichni určitě mají rádi pohádky. Řekne účastníkům, že i oni se nyní na chvíli stanou pohádkovými postavami. A nejen, že budou muset zjistit, kterou pohádkovou postavou jsou, ale také si budou muset najít svou dvojici.

Průběh aktivity: Každému účastníkovi připevníme na záda cedulku se jménem nějaké známé postavy. Vždy dva účastníci budou mít postavy, které k sobě patří, aby vznikly dvojice. Každý se snaží nejprve uhádnout svoji postavu tak, že vždy přijde k někomu ze skupiny a zeptá se ho na otázku o své postavě, na kterou lze odpovědět buď ano nebo ne. Po každé otázce by se měl jít účastník zase zeptat někoho dalšího ze skupiny, aby se všichni různě prostřídali. Když účastník uhodne, kdo je, má před sebou ještě další úkol, a to najít k sobě svého partnera. Partneři by měli vzniknout vždy spojením seniora a dítěte. Až se všechny dvojice spojí, každá se ostatním představí.

Je důležité, aby tyto postavy znali všichni účastníci, proto volíme spíše pohádkové postavy, jako je Hurvínek a Mánička nebo Spejbl a Hurvínek, Popelka a princ, brouček a beruška, krtek a myška, čert a Káča, Křemílek a Vochoomůrka, Pat a Mat, Bob a Bobek, maková panenka a motýl Emanuel nebo Adam a Eva, David a Goliáš, případně trojice: Mach, Šebestová a Jonatán (pokud by byl lichý počet účastníků) atd.

Rizika: Může se stát, že někdo z účastníků nebude znát nějakou z postav, ať už svoji nebo někoho jiného. Proto je důležité vybrat do hry co nejznámější postavy.

Aktivita č. 5 – Řady a skupiny

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: barevné papíry

Časová náročnost: 30 minut

Cíle: Cílem aktivity je více seznámit účastníky mezi sebou a podpořit u nich komunikaci a otevřenost před ostatními.

Motivace: Vedoucí pracovník vysvětlí účastníkům, že v následující aktivitě si vyzkouší sestavit se do řad a rozdělit se do skupin podle různých kritérií. Každý z účastníků se tak může ocitnout první v řadě, ale i poslední. Tím vedoucí pracovník vzbudí u účastníků zvědavost.

Průběh aktivity: Účastníci dostanou postupně několik úkolů. Úkoly se dělí na dvě části. První částí jsou Řady, druhou částí jsou Skupiny.

Řady:²²

²² WALSH, Danny, 2005. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN 80-7178-970-4.

Účastníci si musí stoupnout do řady podle:

1. Výšky – od nejmenšího po největšího.
2. Dne a měsíce svého narození, tzn. od 1. do 31. a od ledna do prosince.
3. Abecedy, podle svého prvního písmena v jméně.
4. Věku – od nejstaršího po nejmladšího.

Pokaždé, když účastníci úkol splní, vedoucí pracovník zkontroluje, zda opravdu splnili úkol správně.

Skupiny:

Dále pokračujeme podobným způsobem, ale účastníci se rozdělují do skupiny podle věcí, které je spojují. Na zem položíme v dostatečné vzdálenosti od sebe barevné papíry.

Vyzveme účastníky, aby ...

1. ...si každý šel stoupnout ke svojí oblíbené barvě.
2. ...si např. k červené barvě stoupli ti, kteří mají radši psi a k modré barvě ti, kteří mají radši kočky.
3. ...si k zelené barvě stoupli ti, kteří nemají žádného sourozence, ke žluté barvě ti, kteří mají jednoho sourozence, k fialové barvě ti, kteří mají dva sourozence a k růžové ti, kteří mají tři a více sourozenců.
4. ...si k modré barvě stoupli ti, kteří mají raději sladká jídla a k zelené barvě ti, kteří mají radši slaná jídla.
5. ...si ke žluté barvě stoupli ti, kdo umí hrát na nějaký nástroj a k fialové barvě ti, kteří neumí.

Můžeme podle potřeby a času vymyslet i další možnosti rozdělení.

Rizika: Během komunikace u první části s názvem Řady, by mohlo dojít k zmatení některých účastníků.

Aktivita č. 6 - Představení souseda

Organizační forma: skupinová/hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: židle

Časová náročnost: cca 40 minut

Cíle: Cílem aktivity je představení každého účastníka jiným účastníkem, seznámení se, překonání strachu z komunikace, prolomení nervozity.

Motivace: Vedoucí pracovník účastníkům řekne, že se nyní stanou reportéry a jejich úkolem bude vyzpovídat druhou osobu, která jim bude přidělena. A na konci, jako správní reportéři představí ostatním, co se o druhém dozvěděli.

Průběh aktivity: Účastníci sedí na židlích v kruhu tak, aby střídavě vedle sebe seděl vždy senior a dítě. Podle toho, jak vedle sebe účastníci sedí, utvoří dvojice senior-dítě. Dvojice si dají židle trochu dál z kroužku, aby se vzájemně nerušili hovorem. Ve dvojici si účastníci budou povídat a postupně jeden druhému řeknou o sobě několik informací. Měli by si připomenout jména, kolik jim je let, v případě dětí, jakou školu studují, v případě seniorů, kde dříve pracovali, jaké mají koníčky, jaké je jejich oblíbené zvíře, oblíbené jídlo a také mohou říct nějakou zajímavou příhodu, kterou zažili atd. Důležité je, aby si každý pamatoval informace, které mu řekl jeho partner z dvojice. Když si tyto informace ve dvojici účastníci řeknou, vytvoří se opět kruh se všemi účastníky. Postupně každý účastník představí toho druhého ze své dvojice a poté naopak, dokud nebudou představeni všichni účastníci.

Rizika: Někteří účastníci by mohli zapomenout, co mají o druhém říct, než na ně dojde řada.

2.7.2 2.SETKÁNÍ (říjen) – VZPOMÍNKY SENIORŮ

Setkání se bude konat v domově pro seniory.

Toto setkání bude zaměřeno na historii. Během tohoto setkání budou senioři povídat dětem o svém životě, budou k tomu používat svoje fotky z mládí a také vzpomínkové předměty a věci z dřívější doby.

Cílem tohoto setkání je přiblížit dětem život seniorů v mládí. Děti by se měly dozvědět z vyprávění seniorů, jak to dříve chodilo a co bylo jinak oproti dnešní době. Toto setkání by mělo vést k bližšímu porozumění dětí seniorům a vzájemnému sblížení se.

Aktivita č.1 – Připomenutí jmen

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: polštářek

Časová náročnost: 15 minut

Cíle: Cílem aktivity je připomenout účastníkům jména a namotivovat účastníky k dnešnímu setkání.

Motivace: Vedoucí se zeptá účastníků, zda si z minulého setkání zapamatovali jména ostatních. Řekne jim, že v následující aktivitě si jména zopakují.

Průběh aktivity: Účastníci sedí v kroužku tak, aby vedle sebe seděl střídavě vždy senior a dítě. Vedoucí předá prvnímu účastníkovi polštářek a při podání řekne jméno toho, komu polštářek podává. Tento účastník si vezme polštářek a předá ho účastníkovi po své pravici, ovšem při předání musí říct jméno toho, komu polštářek předává. Tímto způsobem pokračujeme přes celé kolečko. Pokud si některý z účastníků nemůže vzpomenout na jméno někoho dalšího, ostatní mu poradí, například napovězením prvního písmena ve jméně. Po prvním kolečku zkusíme udělat ještě druhé, aby všechny jména znovu zazněly. Na konec se vedoucí zeptá, jestli by si někdo troufnul nahlas zopakovat po kolečku všechny jména. Mohou to zkusit děti i senioři a případně je ostatní mohou doplnit nebo někdo může říct jména části účastníků a někdo jiný poté pokračovat.

Rizika: Ti, kteří si nezapamatovali jména ostatních mohou být z aktivity nervózní a mohou se cítit trapně, že si na žádné jméno nevzpomněli.

Aktivita č. 2 - Když jsme ještě byli malí²³

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: fotografie seniorů z dětství vytisknuté i v digitální formě, současné fotografie seniorů vytisknuté, tužky a papíry, projektor, počítač

Časová náročnost: 40 minut

Cíle: Cílem této aktivity je, aby děti více poznaly seniory, aby si uvědomily, že i oni byli dětmi a aby pocítily rozdíl v tom, že dříve bylo mnoho věcí jinak, než je dnes.

Motivace: Vedoucí všem řekne, že během této aktivity se děti něco více dozví o seniorech, o jejich dětství a o tom, co jako děti zažívali. A to nejen z vyprávění seniorů, ale i z fotek.

Průběh aktivity: Senioři si na tuto aktivitu přinesou své fotografie z dětství nebo mládí. Pracovníci z domova pro seniory vytisknou nějaké současné fotky seniorů. Současné

²³ Srov. HOLCZEROVÁ Vladimíra a DVOŘÁČKOVÁ Dagmar, 2013. *Volnočasové aktivity pro seniory*.

Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4697-5.

fotky seniorů se vyskládají na stůl vedle sebe a přidělí se jim čísla. Na stůl se také vyskládají fotky seniorů z dětství, které se označí písmeny. Děti i senioři dostanou papíry a tužky a prohlédnou si fotky a pokusí se dát k sobě ty, na kterých je podle nich stejná osoba. Na svůj papírek si budou psát odpovědi, např. 1C, 2H, 3A atd. Když budou všichni se svými tipy hotovi, utvoří se kolečko ze židlí a všichni si sednou. Vedoucí pracovník projektu z domova pro seniory předem naskenuje fotky seniorů z dětství, aby je nyní mohl promítat na projektoru, aby na každou fotografii všichni dobře viděli. Postupně pracovník promítá fotky seniorů z dětství. U každé fotky se zeptá, jaký je tip ostatních, kdo je na fotografii. Účastníci nahlas říkají své tipy. Poté se odhalí, kdo z přítomných seniorů na fotografii je. Tento senior poté v několika větách přiblíží ostatním svoji fotku. Může říct, kolik let mu na ní je, kde se nachází a co v dané chvíli prožíval nebo může něco říct o své rodině. Postupně se projdou všechny fotky a děti seniory více poznají. (můžeme také zmínit, že dříve se lidé nefotili tak často jako dnes a byli jen černobílé fotky).

Rizika: Může se stát, že ne všichni senioři budou mít svoje fotky z dětství.

Aktivita č. 3 - Přehlídka starožitností²⁴

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: staré pohlednice, noviny, kalendáře, staré předměty nebo alespoň jejich fotky (žehlička, šicí stroj, kalamář – psací sada, hodiny, panenky, nádobí (hrnce, svícny, oblečení, váha, necky, telefon, fotoaparát, brýle atd).

Časová náročnost: 30 minut

Cíle: Cílem této aktivity je seznámit děti se starými předměty a nechat seniory vzpomínat a vyprávět o době, kdy byli malí. Dále by děti měly pocítit vděčnost za to, co dnes mají a jak pohodlně dnes mohou žít.

Motivace: Vedoucí vyzve seniory, aby se při této aktivitě neostýchali dětem vyprávět cokoli, co by je napadlo zajímavého k tomuto tématu. Ať už nějaké příběhy související s předměty nebo jiné příběhy o tom, co zažili a co už je dnes jinak. U dětí tak podnítime zvědavost.

²⁴ WALSH, Danny, 2005. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN 80-7178-970-4.

Průběh aktivity: Děti i senioři sedí kolem stolu opět střídavě, senior a dítě. Vedoucí postupně ukáže předměty a nechá je kolovat, aby si je mohly prohlédnout. Poté věci zůstanou uprostřed stolu, aby na ně všichni viděli. U některých předmětů nebude jasné, k čemu se dříve používali. Děti mohou nejprve hádat a poté jim senioři vysvětlí, co to je. Během prohlížení věcí mohou senioři vyprávět, jaké mají s těmito věcmi vzpomínky, jestli je měli doma atd. Děti se seniorů mohou ptát na otázky a tímto způsobem senioři dětem osvětlí, jak věci fungovali dříve. Senioři také budou vyprávět dětem, jak se žilo dříve, když nebyli telefony, varné konvice, pračky, ledničky, případně mohou senioři sdělit, jak tyto spotřebiče postupně začínaly. Dále sdělí dětem, jak dříve fungovalo koupání a jaké byly záchody, jak museli pomáhat svým rodičům, odkud čerpali informace a mnohé další věci, na které si senioři vzpomenu nebo na které se jich děti zeptají. Během aktivity mohou senioři mluvit hromadně ke všem dětem nebo vytvořit menší skupinky podle toho, jak budou senioři a děti sedět u sebe.

Rizika: Riziko této aktivity je, že neseženeme žádné nebo jen velmi málo starých předmětů. Také by se mohlo stát, že by vzpomínání na minulost mohlo seniory citově rozrušit.

Aktivita č. 4 – Kolik, co dříve stálo?

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: obrázky různých věcí nebo jídla (chleba, mléko, zmrzlina, dort, maso, panenka), peníze, které se používaly dříve (10, 20, 25 halíře, 50 halíře, 20 a 50 korun bankovky), papírky, tužky

Časová náročnost: cca 40 minut

Cíle: Cílem je seznámit děti s dřívějšími cenami a penězi, které se dnes už nepoužívají. Dále ukázat dětem, jak se mění hodnota peněz.

Motivace: Vedoucí řekne dětem, že se při této aktivitě dozví nové věci a podívají se na peníze, které se používaly dříve. Vedoucí také vyzve seniory, aby opět při této aktivitě povídali o svých zážitcích dětem.

Průběh aktivity: Děti a senioři se rozdělí rovnoměrně do skupin cca po pěti. Každá skupinka dostane na ukázkou peníze, které se dříve používaly, ale dnes už se nepoužívají (10, 20, 25 halíře, 50 halíře, 50 korun bankovka). Senioři v každé skupince poví dětem, kam tyto peníze zařadit (že halíře mají menší hodnotu než koruna, půl halíře je polovina

koruny a 25 čtvrtina koruny atd.) a dětem vysvětlí, že dnes už jsou 50 a 20 koruny jen mince, ale dříve to byly i bankovky. Senioři se děti zeptají, jestli vědí, jaké osobnosti jsou na starých bankovkách vyobrazeny. Pokud děti nebudou vědět, mohou jim to senioři říct. Mohou také vyzkoušet, zda děti vědí, kdo je na nynějších bankovkách. Společně si o tom ve skupinkách popovídají. Poté každá skupinka dostane obrázky věcí a jídel a dostane také na papírku průměrný tehdejší plat, který lidé měli. Podle toho, kolik stojí věci na obrázku dnes a podle dřívějšího průměrného platu se děti pokusí určit, kolik věci na obrázku stáli dříve. Senioři z jejich skupiny jim budou pomáhat. Děti cenu, na které se shodnou napíší na papírek a položí k danému obrázku. Na konci se vedoucí zeptá, jaké ceny každá skupina určila a řekne, kdo se trefil nejlépe. V průběhu aktivity mohou senioři dětem vyprávět, jak to dříve chodilo a mohou jim povídat příběhy nebo situace, které se k tomuto tématu vztahují.

Rizika: Riziko této aktivity je, že neseženeme na ukázkou peníze, které se dnes už nepoužívají. Můžeme je nahradit pouze obrázky, ale nebude to takový zážitek, jako s opravdovými penězi.

Aktivita č. 5 - Zaměstnání

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 30 minut

Cíle: Cílem této aktivity je, aby účastníci vystoupili ze své komfortní zóny, uvolnili se, pobavili se a také aby děti získaly rady od seniorů pro budoucí povolání.

Motivace: Vedoucí pracovník řekne účastníkům, že si nyní zkusí pantomimou předvést povolání. Účastníci díky tomu zjistí, kdo ze seniorů, jaké povolání v minulosti vykonával a jaké povolání touží vykonávat děti.

Průběh aktivity: Senioři předvedou po jednom dětem pantomimou povolání, které vykonávali. Děti hádají, co to je. Pokud měl senior za svůj život více povolání, může předvést to, které vykonával nejdéle nebo to, které ho nejvíce bavilo. Případně může předvést zaměstnání více. Po uhodnutí jednotlivých povolání seniorů, může každý senior trochu o svém povolání říct dětem. Jestli ho bavilo, co na něm bylo náročné nebo nějaké zajímavosti. Poté si účastníci vymění role a tentokrát budou předvádět děti pantomimou seniorům také povolání, ovšem to, které by si oni přály v budoucnu dělat. Senioři hádají

a po uhodnutí každého povolání mohou motivovat děti, aby si šly za svým cílem a také jim mohou poradit, co by měly udělat pro to, aby se jim jejich sen mohl splnit.

Rizika: Někteří senioři by se mohli stydět něco předvádět pantomimou. Třeba by nevěděli, jak to předvést. Proto by se mohli předem poradit s některým pracovníkem, jak by se dalo určité povolání předvést. Pokud by někdo opravdu nechtěl dělat pantomimu, může místo toho povolání popsat nebo nakreslit.

2.7.3 3.SETKÁNÍ (listopad) – OBECNĚ VZDĚLÁVACÍ SETKÁNÍ

Toto setkání se bude konat v domově pro seniory.

Setkání je zaměřeno na různé všestranně vzdělávací aktivity, které budou děti a senioři společně vykonávat.

Aktivita č.1 – Jazykolamy²⁵

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: jazykolamy

Časová náročnost: 10 minut

Cíle: Cílem této aktivity je rozmluvit účastníky, procvičit jejich výslovnost, a uvolnit atmosféru.

Motivace: Vedoucí vysvětlí účastníkům, že v této aktivitě si procvičí své jazyky a výslovnost v říkání jazykolamů.

Průběh aktivity: Vedoucí projektu předřídá účastníkům vždy jeden jazykolam. Účastníci se ho pokusí párkrát zopakovat nahlas všichni naráz. Poté se po kolečku pokusí říct jazykolam každý účastník zvlášť nahlas. Poté se pokračuje stejným způsobem i s dalšími jazykolamy.

Jazykolamy:

- Letěl jelen jetelem.
- Strč prst skrz krk.
- Šla Prokopka pro Prokopa, pojd', Prokope, pojíst oukropa.
- Naše lomenice je ze všech lomenic nejlomenicovatější lomenice.

²⁵ KAČER Jindřich, 2013. *Hry pro mláďata*. Brno: Nakladatelství Mravenec. ISBN 978-80-87447-32-1.

- Strýc Šusta suší švestky.
- Od poklopu ke poklopu, Kyklop kouli kouli.
- Náš pan kaplan v kapli plakal.
- Nenaolejuje-li tě Julie, naolejuji Julii já.
- Tři sta třicet tři stříbrných stříkaček stříkalo přes tři sta třicet tři stříbrných střech.
- Rozprostovlasatila-li se dcera krále Nabuchodonozora, nebo nerozprostovlasatila-li se dcera krále Nabuchodonozora?

Rizika: Někteří účastníci nedokáží jazykolamy vyslovit.

Aktivita č. 2 – Stavění věže ze špejlí

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: špejle, izolepa, metr (pravítko)

Časová náročnost: 20 minut

Cíle: Cílem této aktivity je rozvíjení jemné motoriky u účastníků, dále rozvoj jejich fantazie a spolupráce ve skupině.

Motivace: Vedoucí účastníkům vysvětlí, že v této aktivitě si vyzkouší, jaké to je být staviteli. Správný stavitel musí mít představu o tom, jak bude jeho stavba vypadat a musí ji postavit tak, aby stála a byla pevná. A to bude úkolem účastníků ve skupinkách. Jejich úkolem bude postavit co nejvyšší věž, která bude sama stát a nezbortí se.

Průběh aktivity: Děti a senioři budou ve skupinkách po čtyřech. Každá skupinka bude mít za úkol postavit ze špejlí co nejvyšší věž, která bude sama stát. Účastníci nejprve budou mít chvíli na rozmyšlenou, jakým způsobem budou věž stavět. Na samotné stavění pak dostanou 10 minut. Po jejich skončení každá skupinka předvede svoji věž. Vedoucí ji změří a ukáže se, zda věž sama stojí. Na konci vedoucí řekne, která skupina vyhrála. Je důležité, aby senioři z poražených týmů povzbudili děti, že se také snažili a že byli šikovní.

Rizika: Špatné odhadnutí času na stavění věže (málo nebo moc).

Aktivita č. 3 – Zkratky²⁶

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: papíry a tužky, připravené příklady zkratek na papíře a jejich význam

Časová náročnost: 20 minut

Cíle: Cílem aktivity je, aby se účastníci dozvěděli, co znamenají různé zkratky, se kterými se v životě setkávají, dále je cílem rozvoj fantazie účastníků a zasmání se nad novým zněním zkratek.

Motivace: Vedoucí vysvětlí účastníkům, že během této aktivity se naučí významy různých zkratek, se kterými se setkávají a poté si zkusí vymyslet nové významy zkratek.

Průběh aktivity: Nejprve vedoucí ukáže účastníkům několik zkratek. Ten, kdo bude znát význam zkratky ho sdělí nahlas ostatním. Pokud ho nikdo znát nebude, vedoucí význam účastníkům sdělí. O každé zkratce vedoucí řekne účastníkům pár informací. Účastníky poté vedoucí rozdělí do skupin po čtyřech. V každé skupince budou dohromady děti i senioři. Účastníci dostanou za úkol ve skupinkách společně vymyslet jiný smysl zkratek. Písmena zkratek musí zůstat stejná, ale jejich celé znění bude jiné. Například zkratka KPZ neboli Krabička poslední záchrany, může znít „Kytky pořádně zalej.“ Každá skupinka si své nově vytvořené znění zkratek zapíše na papír. Na konci každá skupinka sdělí ostatním, co vymyslela.

Příklady zkratek: ČSOB, KB, ODS, MHD, ČD, SPZ, ZŠ, MŠ, ZUŠ, DDM, FC, HC, SOS, MDŽ, ČSSR, EU, OSN a další.

Rizika: Někteří účastníci nedokáží vymyslet žádné nové znění zkratek, protože je nic nenapadne a poté je to může mrzet.

Aktivita č. 4 – Ochutnávka jídel poslepu

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

²⁶ SUCHÁ, Jitka, JINDROVÁ, Iva a HÁTLOVÁ, Běla 2013. *Hry a činnosti pro aktivní seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-262-0335-3.

Pomůcky: židle, na menší kousky nakrájené různé druhy jídel, ovoce (jablko, banán, jahody, hroznové víno, hruška, pomeranč), šunka, sýr, pečivo, máslová sušenka, čokoláda, zelenina (rajče, paprika, okurka) atd., párátko na napichování jídel, ubrousky, papíry a tužky, voda na pití

Časová náročnost: 25 minut

Cíle: Cílem aktivity je, aby si účastníci vyzkoušeli, jak funguje chuť, když nemají zrak a jak moc zrak ovlivňuje naše poznání chutí.

Motivace: Vedoucí pracovník sdělí účastníkům, že nyní budou ochutnávat. Ale nebude to jen tak. Budou ochutnávat poslepu a hádat, co ochutnali. Vedoucí pracovník se také může účastníků zeptat, zda už někdo něco takového zkoušel.

Průběh aktivity: Účastníky rozdělíme do skupinek po cca 5 (v každé skupině by měli být rovnoměrně zastoupeni senioři i děti). S každou skupinkou bude jeden vedoucí, který už dopředu bude mít připravená různá jídla nakrájená na menší kousky. Účastníci budou sedět na židlích v řadě vedle sebe a budou mít u sebe papír a tužku. Vedoucí řekne účastníkům, aby zavřeli oči a každému z nich dá do pusy pomocí párátko kousek jídla (vždy dává všem stejné jídlo). Když mají všichni kousek v puse, můžou otevřít oči a poté si zaznamenají na papír, co si myslí, že právě ochutnali. Tímto způsobem pokračujeme i s dalšími vzorky jídel. Na konci se vyhodnotí, co účastníci ochutnávali a kolikrát se trefili správně. Poté si účastníci mezi sebou ve skupince sdělí, jaké pocity prožívali během ochutnávání.

Rizika: Některým účastníkům může být nepříjemné, že nevidí, co jim někdo dává do pusy.

Aktivita č. 5 – Křestní jména a jejich původ²⁷

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: papíry s křestními jmény všech účastníků, papíry s významy jmen všech účastníků (tyto papíry předem připraví vedoucí), papíry a tužky na zapisování odpovědí

Časová náročnost: 20 minut

²⁷ SUCHÁ, Jitka, JINDROVÁ, Iva a HÁTLOVÁ, Běla 2013. *Hry a činnosti pro aktivní seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-262-0335-3.

Cíle: Cílem aktivity je pocvičení pozornosti a soustředěnosti účastníků a také poznání nových informací o jménech.

Motivace: Vedoucí pracovník se účastníků zeptá, zda někdo z nich zná význam svého jména. Poté účastníkům vedoucí prozradí, že během následující aktivity se všichni dozví význam jmen všech v celé skupině.

Průběh aktivity: Na začátku vedoucí pracovník rozdělí účastníky do skupin po čtyřech, aby v každé skupince byli vždy dvě děti a dva senioři. Každá skupinka dostane papíry a tužku. Papíry se jmény všech účastníků a papíry s významy jmen budou rozloženy na stole. Účastníci budou mít dostatek času na to, aby si jména i významy jmen pozorně prohlédli. Poté budou mít za úkol se spolu ve své skupince poradit a zapsat si na papír jména a jejich významy tak, jak si myslí, že k sobě patří. Při vyhodnocování správných odpovědí se vždy vedoucí nejprve zeptá, jaký význam jménu každý tým přiřadil a proč. Mohou díky tomu vzniknout vtipná odůvodnění. Poté vedoucí řekne správné odpovědi. Každý účastník si na konci může odnést význam svého jména na papírku na památku.

Rizika: Někteří účastníci význam svého jména mohou už znát dopředu, a tak pro ně hra nebude tak moc zajímavá.

Aktivita č. 6 – Čtení

Organizační forma: hromadná

Věková kategorie: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: knížka O skrytých pokladech od Hany Katušťákové

Časová náročnost: 1 hodina

Cíle: Cílem aktivity je zklidnění účastníků ke konci setkání, čtení moudrých příběhů (pohádek) a zamyšlení se nad příběhy a diskuze.

Motivace: Vedoucí pracovník řekne dětem, že nyní na konci setkání přečtou seniorům pohádky, aby jim udělaly radost.

Průběh aktivity: Děti budou číst seniorům z knihy O skrytých pokladech. Knižka obsahuje 5 krátkých pohádek. Děti se budou střídat ve čtení vždy po jedné stránce. Na konci každé pohádky, vedoucí projektu podpoří zamyšlení se účastníků nad pohádkou pomocí otázek: „Jaká byla hlavní myšlenka příběhu?“, „Co vás na pohádce oslovilo?“, „Líbila se vám pohádka?“. Po přečtení všech pohádek se vedoucí zeptá účastníků, která z pohádek se jim nejvíce líbila a proč a jestli si byly pohádky něčím podobné. Účastníci

mohou diskutovat, ale nemusí. Poté vedoucí vyzve postupně každého účastníka, aby ostatním řekl, jaká je jeho oblíbená kniha a proč.

Rizika: Někteří účastníci nebudou umět dobře číst a bude jim nepříjemné číst nahlas před ostatními. Jiné účastníky by tato aktivita mohla nudit.

Před úplným ukončením setkání si každý účastník vylosuje papírek se jménem jiného účastníka, pro kterého na příští vánoční setkání přinese malý dáreček. Losovat si účastníci budou ze dvou mističek. Jedna mistička bude se jmény dětí a druhá se jmény seniorů. Děti si budou losovat z mističky se jmény seniorů a senioři z mističky se jmény dětí, aby vždy děti připravily dárky pro seniory a senioři pro děti.

2.7.4 4.SETKÁNÍ (prosinec) – VÁNOCE

Setkání se bude konat v domově pro seniory.

Před tímto setkáním je potřeba připravit těsto a polevu na perníčky²⁸. To dáme předem za úkol seniorkám, kterým pomůžou pracovníci z domova pro seniory. Těsto by měly seniorky připravit den před setkáním, aby se uleželo.

Na toto setkání si všichni účastníci přinesou dárky. Na konci minulého setkání si každý účastník vylosoval jméno jiného, pro kterého na toto setkání přinese dárek (děti si losovaly seniory a senioři děti). Děti z dětského domova by měly mít možnost během měsíce listopadu s vychovateli vyrobit pro seniory dárky v podobě např. mýdla nebo svíčky. Také by děti mohly svému vylosovanému seniorovi napsat i nějaké přáníčko nebo vzkaz. Senioři mohou dětem také něco vyrobit, případně jim koupit nějakou maličkost. Také by dětem mohli napsat přáníčko nebo vzkaz.

Dále by si na toto setkání měly děti nacvičit zpívání několika koled, které by během setkání seniorům zazpívaly. Pokud některé z dětí umí hrát na nějaký nástroj, mohlo by během zpěvu také hrát.

Aktivita č.1 – Pečení perníčků a vzpomínání seniorů

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

²⁸ Příloha č. 1

Pomůcky: velký čistý stůl pro všechny účastníky, židle, těsto na perníčky (předem hotové), válečky, mouka, vánoční formičky, plechy, trouby, vejčíka na potření perníčků, bílková poleva na zdobení, sáčky na zdobení, špendlíky, zástěry

Časová náročnost: 1 hodina 35 minut

Cíle: Cílem aktivity je strávit společný čas pečením a zdobením perníčků, vyprávění seniorů o Vánocích v jejich dětství a také naučit děti trpělivosti při zdobení perníčků.

Motivace: Vedoucí pracovník účastníkům sdělí, že budou společně vykrajovat perníčky a poté je i zdobit a u toho budou senioři povídat o svých Vánocích v dětství.

Průběh aktivity: Všichni účastníci si obléknou zástěry a sednou si k velkému stolu, na kterém už bude připraveno těsto, válečky, mouka a formičky. Senioři nebo starší děti rozválí těsto a všichni poté budou vykrajovat formičkami perníčky a vykrojené perníčky budou dávat na plech. Plné plechy budou postupně vychovatelé a pracovníci odnášet do trouby a dávat péct. Při vykrajování budou senioři vzpomínat a povídat dětem o tom, jaké byly Vánoce v jejich dětství, jak je prožívali a co se u nich doma dělo. Po vykrajování perníčků z celého těsta se dají všechny plechy péct, všichni se umyjí a přesunou se na aktivitu číslo 2. Je to proto, aby se stihly upéct všechny perníčky a aby stihly vychladnout, než se budou zdobit. Po skončení kvízu se účastníci opět vrátí k velkému stolu, kde budou zdobit perníčky bílkovou hmotou. Senioři opět mohou vyprávět o tom, jaké mají vzpomínky na Vánoce. Po nazdobení perníčků účastníci pomohou s úklidem.

Rizika: Spálení perníčků, málo těsta nebo polevy.

Aktivita č. 2 – Kvíz o Vánocích

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: připravený kvíz o Vánocích vložený do prezentace, počítač, dataprojektor

Časová náročnost: cca 30 minut

Cíle: Cílem aktivity je naladit účastníky do vánoční nálady, předání účastníkům nové informace o Vánocích a o tom, jak se Vánoce slaví v jiných zemích.

Motivace: Vedoucí pracovník účastníkům vysvětlí, že nyní budou ve skupinách odpovídat na otázky v kvízu, který se týká Vánoc. Účastníci si tak připomenou zajímavé informace nejen o Vánocích v Česku, ale dozví se také o tom, jak se Vánoce slaví

v zahraničí. Jistě se také setkají s některými novými informacemi spojenými se slavením vánočních svátků.

Průběh aktivity: Účastníci jsou rozděleni do týmů po pěti tak, aby v každém týmu byli i senioři i děti. Vedoucí postupně čte z prezentace otázky týkající se Vánoc. Každá skupinka si zapisuje odpovědi na papír, který poté odevzdá vedoucím, kteří na konci vyhodnotí, která skupinka měla nejvíce správných odpovědí. Otázky v kvízu jsou buď otevřené nebo se třemi možnostmi na výběr.

Otázky se správnými odpověďmi (správné odpovědi jsou podtržené):

1. Jaké tři dárky přinesli Tři králové narozenému Ježíškovi? Zlato, kadidlo a myrhu.
2. Co je to kadidlo? A) hořký olej; B) vonná pryskyřice; C) drahý kov
3. Ve které zemi si lidé o Vánocích dávají vánoční pudink? A) Francie; B) Německo; C) Anglie
4. Jak se jmenoval judský král, který byl králem v době, kdy se narodil Ježíš? Herodes.
5. V jakém městě se narodil Ježíš? Betlém.
6. Kdo má svátek 25.prosince? Štěpán.
7. V jaké zemi naděluje dárky Santa Klaus? V Americe.
8. Z jakých koled pocházejí tyto ukázky?

„...z betlémské krajiny, pozor dejte...” Nesem vám noviny

„...já ti nesu veselého beránka ze stáda svého...” Jak jsi krásné neviňátko

„...z života čistého, z rodu královského, nám, nám, narodil se...” Narodil se Kristus Pán

„...psi se na mě sběhli, koledu mi snědli...” Koleda, koleda Štěpáne

„...paní mámo vstaňte, koledu nám dejte...” Štědrej večer nastal

„...štěstí, zdraví, dlouhá léta, my jsme k vám přišli z daleka...” My tři králové jdeme k vám

„...hvězdy při svitu u jeslí dlí, v nichž malé děťátko spí...” Tichá noc, svatá noc

9. Které jídlo je typické na vánoční večeři v Americe? A) Nadívaný krocán s brusinkovou omáčkou; B) Krůta plněná jedlými kaštany; C) Pečená husa s vařenými brambory
10. Napište 3 vánoční zvyky, které u nás v Česku děláme? Př.: rozkrajování jablka, lití olova, pouštění lodiček, házení střevicem atd.
11. Jak se jmenovali Tři králové? Kašpar, Melichar a Baltazar.
12. Kdo nosí dárky v Rusku? Děda Mráz.
13. Co znamená slovo advent? A) odchod; B) příchod C) zrození

14. Kdo nebo co je to staročeský Kuba? A) člověk, který je starý a se jmenuje Kuba
B) postava z české historie; C) tradiční vánoční jídlo z krup a hub

15. Kdo to byl svatý Mikuláš? A) starý lakomý muž, který byl přinucen se rozdělit s lidmi o svůj majetek; B) katolický biskup, který byl štědrý k lidem; C) starý laskavý muž, který přišel o svůj majetek

Rizika: Mezi dětmi by se mohla objevit soupeřivost a ti, kterým by se nedařilo správně odpovídat na otázky, by mohly být smutní.

Aktivita č.3 – Besídka

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: dárky, které si účastníci přinesli navzájem, perníčky, které během setkání účastníci vytvořili

Časová náročnost: cca 30 minut

Cíle: Cílem aktivity je udělat radost účastníkům díky předáním dárků k Vánocům navzájem, dále zazpívat si společně koledy, zhodnotit setkání.

Motivace: Vedoucí představí účastníkům tuto aktivitu jako Vánoční besídku, kde si všichni společně zazpívají koledy, předají si dárky a ochutnají perníčky, které společně vytvořili.

Průběh aktivity: Na konci setkání si všichni sednou na židle do kruhu. Dárky, které přinesli, odevzdali i se jmenovkami už na začátku vedoucí projektu. Ta nyní postupně všem dárky rozdává a každý si svůj může rozbalit. Poté děti zazpívají seniorům koledy (senioři mohou zpívat s nimi), všichni ochutnají perníčky, které dnes vytvořili, a nakonec zhodnotí celé setkání.

Rizika: Rizikem by mohla být únava seniorů, na které by toho mohlo být už moc naráz.

2.7.5 5.SETKÁNÍ (leden) – VAŘENÍ/PEČENÍ

Toto setkání se bude konat v dětském domově, kde jsou k dispozici kuchyňky.

Poprosíme seniorky z domova pro seniory, aby si předem na toto setkání připravily každá svůj recept na bábovku²⁹ a na bramboráky³⁰. Může to být jejich osvědčený nebo oblíbený recept, který jim chutná.

Aktivita č. 1 – Pečení bábovky

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: vybavená kuchyň, trouba, nádobí (misky, vařečky, pečící formy atd.), ingredience na bábovku, stoly a židle, papíry a tužky

Časová náročnost: 60 minut

Cíle: Cílem aktivity je společně upéct bábovku, naučit děti, jak se dělá. Dále je cílem povídat si o jídle, zjistit kdo co má rád, co se jedlo dříve a co jíme teď.

Motivace: Vedoucí sdělí účastníkům, že v následující aktivitě si společně upečou bábovku. Děti se tak naučí, jak se bábovka peče a budou mít zážitek z pečení.

Průběh aktivity: Děti a seniory rozdělíme do skupinek po cca 4-5 (podle jejich celkového počtu). Je důležité, aby v každé skupince byl zhruba stejný počet dětí i seniorů. Každá skupinka bude mít vlastní malou kuchyňku a vlastní suroviny a jejich úkolem bude společně upéct bábovku. Recept bude mít v každé skupině připravený jedna seniorka a každá skupinka už bude mít nachystané konkrétní ingredience na svoji bábovku podle receptu. Ve skupince jedna seniorka naučí zbytek své skupinky upéct bábovku. Během doby, co se bábovka bude péct, si účastníci mezi sebou ve skupince řeknou, jaká jídla mají rádi, jaká nemají a senioři řeknou dětem, co se jedlo dříve, co bylo typické a časté jídlo a které jídlo naopak jedli jen málo, protože bylo drahé nebo málo dostupné. Během tohoto času si děti také napíší recept na bábovku i na bramboráky, které budou dělat později, aby měli nějaký základ a mohly si někdy tyto jídla udělat i samy. Až se bábovka upeče, nechá se vychladnout a mezitím, co bude chladnout, udělá skupinka bramboráky.

Rizika: Bábovka by se mohla spálit nebo jiným způsobem pokazit. Děti by se mohly spálit a pohádat se kvůli tomu, kdo co bude dělat.

²⁹ Příloha č. 2

³⁰ Příloha č. 3

Aktivita č. 2 – Smažení bramboráků

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: ingredience na vaření bramboráků, kuchyň vybavená sporákem, nádobí na vaření (misky, pánve, talíře, struhadlo atd.), stoly a židle

Časová náročnost: 1 hodina 15 minut

Cíle: Cílem aktivity je příjemné trávení společného času dětí a seniorů, dále naučit děti dělat bramboráky a naučit děti a seniory spolupracovat.

Motivace: Vedoucí oznámí účastníkům, že nyní se ve skupinkách naučí dělat bramboráky. Senioři budou učit děti, co mají dělat a děti se tak naučí udělat jednoduché a chutné jídlo.

Průběh aktivity: Složení skupinek zůstane stejné jako u přechozí aktivity a tentokrát bude jejich úkolem bude společně udělat bramboráky, také podle připraveného receptu od seniorek. Je důležité, aby spolu při vaření účastníci vzájemně komunikovali, rozdělili si úkoly a pomáhali si. Aby pracovali jako tým. Poté, co budou bramboráky hotové, se všichni ve skupince nají. Nakonec uklidí vše, co zašpinili. Na závěr si dají také bábovku, která mezitím vystydla.

Rizika: Někdo z účastníků by se mohl spálit nebo jinak zranit.

Aktivita č. 3 – Ochutnávka bábovek a zhodnocení

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: bábovky, které účastníci udělali, talířky,

Časová náročnost: cca 20 minut

Cíle: Cílem je ochutnání bábovek od ostatních skupin, zhodnocení celého setkání.

Motivace: Vedoucí především všechny účastníky pochválí, jak se jim povedlo upéct bábovky a udělat bramboráky. Poté vyzve účastníky, aby si skupinky od sebe vzájemně ochutnali a vzájemně se pochválili, jak všichni zvládli uvařit.

Průběh aktivity: Všechny skupinky se sejdou do jedné místnosti a každá z nich přinese svou bábovku na ochutnání pro ostatní. Vzájemně od sebe ochutnají a mezi sebou si popovídají, jak se jim dařilo. Také se vzájemně pochválí za to, jak se jim povedlo

spolupracovat. Děti si na konci mohou zaznamenat recepty na všechny bábovky, aby měly nějaké základní recepty a mohly si někdy znovu zkusit upéct bábovku.

2.7.6 6.SETKÁNÍ (únor) – MÉDIA A DOPRAVA

Toto setkání se bude odehrávat v dětském domově.

Před tímto setkáním vedoucí projektu připraví power pointovou prezentaci³¹ na téma Orientace v médiích, aby mohl vést aktivitu č. 2.

Aktivita č. 1 – Orientace na počítači

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: notebooky, internet

Časová náročnost: 45 minut

Cíle: Cílem aktivity je naučit seniory orientovat se v počítači, naučit je zapnout počítač, pustit internet, najít si zprávy, pustit si písničku na YouTube. Dalším cílem je naučit děti učit někoho jiného.

Motivace: Vedoucí vysvětlí dětem, že při této aktivitě budou učit seniory orientovat se na počítači. Děti mohou získat motivaci tím, že budou mít důležitou roli učitelů.

Průběh aktivity: Účastníci budou rozděleni do skupin po čtyřech (dva senioři a dvě děti). Každá skupinka bude mít k dispozici počítač a internet. Děti dostanou na papírku body věcí, které mají postupně seniorům vysvětlit a ukázat. Děti seniorům vysvětlí, jak počítač zapnout, naučí je, jak se dostat na internet a seznámí je se základními vyhledávači, jako je např. google a seznam a jak na nich vyhledávat. Naučí seniory, jak si na internetu najít zprávy o dění v Česku i ve světě. Dále ukáží seniorům, jak si pustit písničku na YouTube. Vše si senioři i sami několikrát vyzkouší, aby to už příště zvládli sami.

Pokud by v některých skupinách byli senioři, kteří už některé věci budou znát nebo se je naučí rychle, mohou jim děti například pomoci založit si email, naučit je posílat emaily a další pokročilejší věci.

Rizika: Děti mohou být netrpělivé, když seniorům bude něco trvat déle pochopit nebo udělat. Pro seniory to může být mnoho informací najednou a mohou se v tom začít ztrácet.

³¹ Příloha č. 4

Aktivita č. 2 - Orientace v médiích a sociální síť

Organizační forma: hromadná/skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: dataprojektor, počítač, power pointová prezentace na téma Orientace v médiích³², manuál pro vedoucí k prezentaci Orientace v médiích³³, vytištěný Průvodce po internetu pro každého účastníka³⁴

Časová náročnost: 55 minut

Cíle: Cílem aktivity je naučit účastníky orientovat se v médiích, ve zprávách a informacích a naučit je odlišovat pravdivé a lživé zprávy. Dále je také cílem, aby děti seznámily seniory se sociálními sítěmi.

Motivace: Vedoucí vysvětlí účastníkům, že v dnešní době je důležité umět se orientovat na internetu a poznat, zda jsou informace, které odtud bereme, pravdivé nebo ne. Určitá mediální gramotnost je důležitá, a proto se v této aktivitě účastníci naučí několik základů pro orientování se v médiích. Na konci aktivity děti ve skupinkách stručně představí seniorům sociální síť a vysvětlí jim, jak fungují. I přesto, že pro některé seniory může být celá tato aktivita nezajímavá, protože internet ani sociální síť nepoužívají, vedoucí je k aktivitě namotivuje tím, že díky této aktivitě senioři lépe poznají, v čem děti žijí a porozumí jejich světu.

Průběh aktivity: Na začátku dostane každý účastník papírky s názvy pojmů týkajících se internetu a médií a jejich definice. Pokusí se pojmy a definice přiřadit k sobě. Když budou mít všichni hotovo, vedoucí rozdá každému vytištěný Průvodce po internetu, aby se všem lépe pracovalo s následující prezentací a aby u sebe všichni měli návod, jak postupovat v odhalování správných a špatných článků a titulků. Vedoucí průvodce krátce s účastníky projde a poté začne předvádět power pointovou prezentaci, na kterou se předem připravil a díky které si účastníci zkorigují chyby z počáteční aktivity přiřazování pojmů. Prezentace obsahuje základní definice pojmů týkajících se médií, internetu a sociálních sítí. Dále vysvětlené jednotlivé pojmy podrobněji i s ukázkou. V prezentaci se nacházejí pojmy: hoax, clickbait, dezinformace, fake news a konspirace. Za každým jednotlivě

³² Příloha č. 4

³³ Příloha č. 5

³⁴ Příloha č. 6

vysvětleným pojmem následuje stránka, kde jsou dvě ukázky titulků nebo zpráv. Jeden z titulků (výjimečně dva ze tří) jsou příklady konkrétního pojmu (tedy špatné příklady), další je uveden jako správný příklad. Zde bude úkolem účastníků uhodnout, která z ukázek je správná a která je příkladem daného pojmu. Poté následují v prezentaci další příklady titulků obsahující strach, nátlak na emoce, nálepkování a manipulaci s obrazem. Vždy jsou v prezentaci uvedeny dva, jeden správný a jeden špatný. Účastníci mohou zvedat ruce podle toho, o kterém z příkladů si myslí, že je špatný a vedoucí poté řekne správnou odpověď a vysvětlí účastníkům, proč to tak je.

V druhé části aktivity se děti a senioři rozdělí do skupinek po čtyřech (dva senioři a dvě děti). V těchto skupinkách děti ukáží seniorům sociální sítě na svých mobilních telefonech a blíže jim předvedou, jak fungují. Senioři díky tomu budou mít jasnější představu o sociálních sítích. Na konci děti vysvětlí seniorům, proč oni sami tyto sociální sítě používají (případně proč ne).

Rizika: Senioři by se mohli brzy unavit a vyčerpat dlouhodobým pozorováním věcí na dataprojektoru, protože na to nejsou zvyklí. Také by to pro seniory mohlo být naráz mnoho nových informací, které by nezvládali vstřebávat.

Aktivita č. 3 – Dopravní kvíz

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: papíry, tužky, dataprojektor, počítač, kvíz v power pointové prezentaci³⁵

Časová náročnost: 40 minut

Cíle: Cílem aktivity je připomenout účastníkům, případně je naučit, poznávat dopravní značky a připomenout jim pomocí kvízu, jak se chovat na silnici a v dopravě.

Motivace: Vedoucí řekne účastníkům, že se nyní rozdělí do skupin a budou společně poznávat dopravní značky a odpovídat na otázky ohledně dopravy v kvízu a připomenou si díky tomu, jak se chovat bezpečně v dopravě.

Průběh aktivity: Účastníky rozdělíme do skupiny po čtyřech, vždy dva senioři a dvě děti. Vedoucí bude číst otázky v připravené power pointové prezentaci a každá skupinka se vždy společně poradí a poté si zaznamená svoji odpověď na papír. V kvízu se nachází převážně otázky na poznávání dopravních značek, ale také jsou v něm zahrnuty otázky

³⁵ Příloha č. 7

týkající se bezpečnosti v dopravě. Vedoucí může během kvízu jednotlivé otázky komentovat, případně účastníkům připomenout související informace. Na konci kvízu se účastníci dozví správné odpovědi a vedoucí s nimi zkontroluje případné chyby.

Rizika: Někteří senioři by se mohli při této aktivitě nudit nebo by pro ně nemusela být tak zajímavá, protože dopravní značky i bezpečné chování v dopravě už dobře znají.

Aktivita č. 4 – Pexeso³⁶

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: pexeso (může být tematické a ladit k předchozím aktivitám, např. na téma média nebo doprava)

Časová náročnost: 15 minut

Cíle: Cílem aktivity je procvičení si paměti a relaxace po náročnějším programu.

Motivace: Vedoucí vysvětlí, že předchozí aktivity byly náročnější, a proto si nyní na závěr účastníci zahrají ve skupinkách pexeso, ovšem trochu jiné, než jaké ho znají. Účastníci si tak procvičí paměť, budou spolupracovat, uvolní se a zároveň se jim stále budou na pexesu připomínat motivy týkající se jedné z předchozích aktivit (média nebo doprava).

Průběh aktivity: Účastníci budou rozděleni do skupin po čtyřech (děti a senioři dohromady), ve kterých společně budou hrát pexeso. V každé skupince se ještě rozdělí do dvojic, aby byl spolu vždy senior a dítě. Dvojice budou hrát spolu tím způsobem, že když bude daná dvojice na řadě, jeden z dvojice otočí jednu kartičku a druhý druhou. Hráči sice hrají spolu, ale nesmí si navzájem radit. Když oba dva otočí stejnou kartičku, hrají ještě jednou. Vyhraje ta dvojice, která získá nejvíce dvojic. Pokud by pro některé dvojice bylo příliš náročné hrát hru bez možnosti si radit, povolíme jim to.

Rizika: Únava seniorů, nebudou se moci soustředit a nebudou si pamatovat umístění symbolů.

2.7.7 7.SETKÁNÍ (březen) – VÝTVARNÉ AKTIVITY

Toto setkání se bude konat v dětském domově.

³⁶ BARTŮNEK Dušan, 2002. Kniha her a činností v klubovně i venku. Praha: Portál. ISBN 80-7178-618-7.

Před setkáním opět oslovíme seniorky a poprosíme je, aby si na toto setkání připravily postup přišívání knoflíků a aby mohly vést tuto aktivitu.

Aktivita č. 1 – Přišívání knoflíků

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: jehly, nitě, kousky látek, knoflíky, nůžky

Časová náročnost: 30 minut

Cíle: Cílem aktivity je naučit účastníky přišívát knoflíky. Dále je také obeznámit se základními informacemi o šití.

Motivace: Vedoucí sdělí dětem, že během této aktivity je senioři naučí, jak přišít knoflík. Vedoucí dětem také řekne, že se jim tato činnost bude v budoucnu určitě hodit.

Průběh aktivity: Každý účastník dostane všechny potřeby a poté budou všichni postupovat podle instrukcí seniorek, které povedou tuto aktivitu. Nejprve se bude postupovat pomalu a seniorky budou vše pečlivě vysvětlovat a případně obcházet účastníky a pomáhat jim. Při přišívání druhých a třetích knoflíků už by si měli účastníci jen utužit a procvičit to, co se naučili. Všichni by si měli vyzkoušet přišít alespoň dva až tři knoflíky.

Rizika: Někteří účastníci by se mohli zranit. Dále je možné, že chlapce nebude tato aktivita příliš bavit.

Aktivita č. 2 – Malování na květináč

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: květináče, akrylové barvy, štětce, staré noviny

Časová náročnost: 30-40 minut

Cíle: Cílem této aktivity je rozvoj fantazie a vyjádření kreativity účastníků.

Motivace: Vedoucí vysvětlí účastníkům, že nyní si všichni nabarví a pokreslí květináče. Během setkání č. 8 do nich poté budou zasazovat květiny.

Průběh aktivity: Účastníky rozdělíme do dvojic tak, aby spolu byli vždy senior a dítě. Každý účastník dostane květináč a ve dvojici se spolu účastníci domluví, jak budou postupovat. Mohou se domluvit tak, že spolu ve dvojici pomalují nejprve jeden květináč

zvlášť a poté druhý, aby oba měli na obou květináčích svůj podíl. Další možností je, že se dvojice domluví na společných barvách nebo na stejném motivu, který bude oba květináče spojovat. Těmito barvami a motivy oba pokreslí svůj květináč, aby bylo poznat, že tyto květináče jsou z jedné dvojice. Při této aktivitě si senioři a děti mohou povídat o různých věcech. Ať už o tom, jak se mají, co děti zažívají ve škole nebo jim senioři mohou vyprávět příhody ze svého života. Vedoucí mohou případně pomoci konverzaci mezi účastníky rozproudit.

Rizika: Někteří účastníci mohou být příliš rychle hotovi, jiným zase může aktivita trvat delší dobu.

Aktivita č. 3 – Společné kreslení

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: role papíru, fixy, pastelky, tempéry, vytisknuté fotky z minulých setkání

Časová náročnost: 25 minut

Cíle: Cílem aktivity je vytvořit si společný obraz a vzpomínku na celé setkávání.

Motivace: Vedoucí motivuje účastníky k aktivitě tak, že jim sdělí, že si nyní vytvoří společný obraz, na kterém se budou podílet všichni účastníci. Každý na něj nakreslí něco svého, a tak vznikne obraz, který bude všechny účastníky spojovat.

Průběh aktivity: Na stole bude rozložen velký a dlouhý papír. Účastníci budou mít k dispozici různé psací potřeby a jejich úkolem bude na papír nalepit společné fotky z minulých setkání, nakreslit na papír vzpomínky ze všech minulých setkání nebo některé účastníky, obtisknou na papír svoji ruku a k ní napsat svoje jméno. Zkrátka cokoliv je napadne jako vzpomínka na tento projekt.

Rizika: Účastníci si mohou při tvoření u jednoho papíru překážet.

Aktivita č. 4 – Keramika

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: keramická hlína, podložky, zástěry, voda

Časová náročnost: 1 hodina

Cíle: Cílem aktivity je procvičení jemné motoriky účastníků, rozvíjení jejich fantazie a relaxace.

Motivace: Vedoucí sdělí účastníkům, že si nyní vyzkouší pracovat s keramickou hlinou a vytvoří si nějaký výrobek. Výrobky, které si vytvoří si poté účastníci vzájemně darují. Každý senior dá svůj výrobek některému z dětí a děti dají své výrobky seniorům.

Průběh aktivity: Účastníci budou společně sedět u stolu a každý z nich dostane kus hlíny. Zezačátku vedoucí účastníky navede, jak mají hlinu rozpracovat a jak s ní mají celkově pracovat, aby se jim dařilo. Poté můžeme nechat účastníky buď si vybrat, co chtějí z hlíny vytvořit, nebo můžeme zadat všem stejný výrobek. Může to být miska, talířek, svícen, dekorační předmět nebo obrázek. Účastníci si během tvoření pomáhají a povídají si. Vedoucí mohou případně použít ke konverzaci různé otázky.

Rizika: Mužskou část z účastníků by tato aktivita nemusela příliš bavit. Někteří účastníci by za daný čas možná nestihli svůj výtvar dokončit.

2.7.8 8.SETKÁNÍ (duben) – PRÁCE SE DŘEVEM

Toto setkání se bude konat v dětském domově.

Předem poprosíme několik seniorů (mužů), aby se ujali vedení této aktivity. Aby si připravili informace o tom, jak pracovat se dřevem a jak ptačí krmítko, které si budou děti se seniory vytvářet, zpracovat. Vedoucí projektu jim předem ukáže, z jakých částí se bude krmítko tvořit a jak by mělo vypadat³⁷ Senioři se s tím seznámí a připraví se na aktivitu.

Části na výrobu krmítka a potřebné nástroje zajistí vedoucí projektu.

Jelikož je tato aktivita časově náročná, je na ni vyhrazeno celé jedno setkání.

Aktivita č. 1 – Výroba krmítek pro ptáčky

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

³⁷ Příloha č. 8

Pomůcky: dřevo, brusný papír, aku vrtačka, vruty, očka s vrutem do dřeva, barva na dřevo, pilky, tavná pistole, plastové mističky do krmítka, přírodní provázky, krmení pro ptáčky, akrylové barvy, štětce

Potřeby na 1 krmítko: 2 stejně velké desky silné 2 cm a dlouhé 20 cm, 4 kusy kulatiny 10 cm dlouhé, 4 očka s vrutem do dřeva, 1 m přírodního provázku, plastová miska, aku vrtačka, vruty, pila, tavná pistole s náplní

Časová náročnost: 2 hodiny 50 minut (včetně přestávky)

Cíle: Cílem aktivity je naučit děti základy při práci se dřevem. Dále je cílem naučit seniory a děti spolupracovat, naučit je trpělivosti a pečlivosti. Dále také zvýšit sebevědomí účastníků tím, že dokáží něco vyrobit.

Motivace: Vedoucí pracovník oznámí účastníkům, že během tohoto setkání si ve skupinkách vytvoří krmítka pro ptáčky, aby měli ptáčci co jíst. Také jim vedoucí sdělí, že se naučí zacházet se dřevem.

Průběh aktivity: Vedoucí pracovník rozdělí účastníky do skupin po čtyřech tak, aby byli ve skupině vždy dva senioři a dvě děti. Každá skupinka dostane potřebný materiál a nářadí pro výrobu krmítka. Každá skupinka bude pracovat pod vedením jednoho ze seniorů z každé skupinky. Skupinky budou mít už předem připravené dva stejně velké kusy desek ze dřeva na vrchní a spodní část krmítka. Čtyři menší oválné kusy z kulatiny na spojení dvou prken si sami účastníci uřežou pilou z delšího dílu kulatiny. Pod vedením seniorů budou skupinky připevňovat jednotlivé díly k sobě pomocí aku vrtačky a vrutů. Na konec do krmítka nalepí mističku a nahoru připevní očka na zavěšení provázku. Na úplný závěr si každá skupinka svoje krmítko natře akrylovými barvami. Dvě krmítka si nechají u sebe děti v dětském domově a rozvěsí si je v okolí budovy dětského domova. Zbylá tři krmítka si vezmou senioři do domova pro seniory a zavěsí si v okolí své budovy.

Rizika: Někdo z účastníků by se mohl zranit. Proto je nutné dávat pozor a mít raději během setkání připravenou lékárničku.

2.7.9 9.SETKÁNÍ (květen) – POZNÁVÁNÍ PŘÍRODY

Toto setkání se bude konat v domově pro seniory.

Před setkáním oslovíme seniory a poprosíme je, aby si na toto setkání, s pomocí pracovníků z domova pro seniory, nastudovali a připravili postup, jakým se na setkání

budou přesazovat květiny. Senioři budou tuto aktivitu za pomoci vedoucích vést a naučí děti, jak s květinami zacházet.³⁸

Aktivita č. 1 – Procházka

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 1 hodina

Cíle: Cílem aktivity je společný čas v přírodě, trhání vzorků rostlin a listů.

Motivace: Vedoucí oznámí účastníkům, že se nyní půjdou společně projít ven. Během procházky budou sbírat rostliny a listy stromů, které nebudou znát a později v další aktivitě je budou poznávat.

Průběh aktivity: Všichni účastníci společně půjdou na procházku. Předem budou rozděleni do skupin po čtyřech na aktivitu č.3, kterou bude poznávání rostlin a stromů. Během této procházky budou všichni účastníci sbírat rostliny a listy stromů, které je zaujmou. Jeden člen z každého týmu bude u sebe mít košík nebo jinou nádobku, do které budou ostatní ze skupiny dávat svoje vzorky rostlin. Během procházky bude realizována aktivita č.2, během které si účastníci budou chvíli povídat ve dvojicích senior-dítě. Aktivita č. 2 není dlouhá, a proto ji do celé procházky můžeme zařadit víckrát.

Rizika: Někteří senioři by se mohli brzy unavit. Je proto dobré znát dopředu jejich stav a kolik jsou schopni ujít. Dále je riziko, že účastníci chytanou klíště, a proto je nutné, aby se po setkání ujistili, že je nemají.

Aktivita č.2 – Povídání ve dvojicích

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: žádné

Časová náročnost: 10-15 minut

³⁸ Srov. PÁVKOVÁ J., HÁJEK B., HOFBAUER B., HRDLIČKOVÁ V. a PAVLÍKOVÁ A., 2002. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. 3. vyd. ISBN 80-7178-711-6.

Cíle: Cílem aktivity je bližší seznámení se účastníky, otevření se sobě navzájem a komunikace.

Motivace: Vedoucí vysvětlí účastníkům, že si během procházky budou povídat ve dvojicích, aby se více poznali a zpříjemnili si procházku.

Průběh aktivity: Tato aktivita probíhá za chůze. Během procházky vedoucí řeknou, aby se účastníci rozdělili do dvojic, vždy senior-dítě. Když jsou rozděleni, řekne vedoucí nahlas nějaké téma nebo otázku, o které účastníci spolu mluví. Vedoucí jim dá na konverzaci pár minutek (cca 3-5). Poté vedoucí konverzaci ukončí a poprosí účastníky, aby si svou dvojici vyměnili. Když se účastníci prostrídají, vedoucí řekne další téma nebo otázku a znovu začíná konverzace. Tímto způsobem se mohou účastníci párkrát prostrídat a popovídat si s ostatními a tím se i blíže poznat. Vedoucí může tuto aktivitu během procházky zařadit s pauzami vícekrát. Např. během 10-15 minut se vystřídají 3-4 kola a poté vedoucí zase nechá při procházce volnou zábavu. A za chvíli může aktivitu zase zahájit.

Příklady otázek:

1. Jaká je vaše oblíbená knižní nebo filmová postava? Krátce ji představte a řekněte, proč ji máte rádi.
2. Kdo je (byl) váš vzor a proč?
3. Z čeho máte největší strach a proč?
4. Jakou darebárnu jste v životě provedli?
5. Jaké hodnoty jsou pro vás nejdůležitější? (Pravda, svoboda, láska, moudrost, spravedlnost, víra, přátelství, moc, peníze...)
6. Jaký je (byl) váš oblíbený předmět ve škole a proč?
7. Co máte na sobě nejradši a proč? (Mohou to být jak vlastnosti, tak věci týkající se vzhledu)
8. Jak nejraději trávíte svůj volný čas a proč?
9. Vyprávějte nějakou historku nebo zážitek, co jste zažili se svými kamarády.

Rizika: Špatně zvolená témata konverzace. Někteří účastníci by se nemuseli chtít před ostatními tolik otevřít.

Aktivita č. 3 – Poznávání rostlin a stromů

Organizační forma: skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: atlas rostlin a stromů, rostliny a listy stromů nasbírané na procházce

Časová náročnost: 35 minut

Cíle: Cílem je získání nových vědomostí ohledně poznání rostlin a stromů, spolupráce a komunikace mezi účastníky.

Motivace: Vedoucí řekne účastníkům, že nyní budou poznávat rostliny a listy stromů, které si přinesli z procházky.

Průběh aktivity: Po návratu z procházky si každá skupinka sedne spolu ke stolu a vyloží si na stůl rostliny a listy stromů, které společně nasbírali během procházky. Nejprve odstraní ty, které mají vícekrát, aby se jim na stole zbytečně nepletly. Poté se společně ve skupině pomocí atlasu rostlin a stromů snaží najít názvy toho, co natrhali. Senioři jim k tomu mohou povídat nějaké zajímavosti, pokud rostliny více znají. Každá skupinka si zapisuje, jaké druhy rostlin našla. Na závěr aktivity každá skupinka bude prezentovat ostatním, kolik rostlin poznali a která pro ně byla nejzajímavější.

Rizika: Někteří z účastníků mohou být alergičtí na pyl, a proto jim tato aktivita nemusí být příjemná.

Aktivita č. 4 – Přesazování květin do květináčů

Organizační forma: hromadná

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: květináče, hlína, květiny, voda, nástroje na zahrádkaření

Časová náročnost: 1 hodina

Cíle: Cílem aktivity je procvičení jemné motoriky účastníků, dále naučit účastníky zasadit květiny a vzájemně spolupracovat.

Motivace: Vedoucí sdělí účastníkům, že nyní budou potřebovat květináče, které si na jednom z minulých setkání nabarvili. Tyto květináče si vezmou a zkusí si do nich zasadit květinu.

Průběh aktivity: Všichni účastníci si sednou k velkému stolu, opět tím způsobem, aby vedle sebe střídavě seděl vždy senior a dítě. Na stole už budou připraveny květináče, které si účastníci pomalovali na dřívějším setkání, hlína, nástroje a květiny, které budou účastníci přesazovat. Předpokládáme, že senioři už mají zkušenosti se sázením rostlin, a tak mohou případně více pomoci dětem. 1-2 senioři, kteří jsou znalí v této práci postupně všem ostatním účastníkům vysvětlují, jak mají postupovat. Na začátku se zeptají, jestli

někdo ví, co je to za květinu. Řeknou ostatním informace o ní a poté už se začne zasazovat. Každý si tak zasadí kytičku do vlastního pokresleného květináče. Po zasazení řeknou senioři ostatním, jak se mají o květinu starat a jak často ji zalévat.

Rizika: Mohla by se vysypat hlína, některé květiny by se mohly zničit kvůli špatnému zacházení a poté už by nemohly být zasazeny. Pro děti by tato aktivita mohla být náročnější.

2.7.10 10.SETKÁNÍ (červen) – VÝLET DO ZOO

Toto setkání se bude konat v Zoo v Olomouci.

Na toto setkání bude potřeba vyhradit si trochu více času, protože nějakou dobu bude trvat cesta do zoo, koupení lístků a vysvětlení průběhu celého setkání.

Aktivita č. 1 – Výlet do Zoo Olomouc

Organizační forma: hromadná/skupinová

Věková skupina: děti ve věku 10-12 let a senioři

Počet účastníků: cca 20

Pomůcky: papíry, tužky, tvrdé desky, svačiny, peníze na vstupenky, listy s úkoly pro skupiny

Časová náročnost: min 3 hodiny

Cíle: Cílem aktivity je zakončit společné setkávání návštěvou zoo, plnění úkolů ve skupině, stmelení účastníků ve skupině a získání nových informací o zvířatech.

Motivace: Vedoucí pracovník řekne účastníkům, že poslední společné setkání stráví návštěvou v zoo. Vysvětlí jim, že nebudou pouze procházet zoo a prohlížet si zvířata, ale také dostanou úkoly, které budou během návštěvy zoo plnit.

Průběh aktivity: Senioři a děti se i se svými vychovateli sejdou před zoo. Vychovatelé zajistí vstup dovnitř a vysvětlí účastníkům průběh výletu. Poté rozdělí účastníky do skupin po čtyřech nebo pěti (ve skupinkách budou senioři a děti společně). Každá skupinka si zvolí jednoho zapisovatele, ten dostane papír, tužku tvrdé desky, aby měl na čem psát. Každá skupinka také dostane list úkolů, které bude muset splnit v průběhu návštěvy zoo. Poté se vychovatelé domluví na čase a místě, kde se opět všichni sejdou a od té chvíle se skupinky mohou rozejít a jít samostatně. S každou skupinkou jde také jeden vychovatel. Všechny skupinky chodí po zoo, prohlížejí si zvířata a u toho plní úkoly.

Příklady úkolů pro skupiny:

- Vyfoťte se ve skupince (přes mobil některého z dětí nebo pracovníka).
- Spočítejte, kolik žiraf je ve výběhu.
- Zjistěte, čím se živí velbloud.
- Zjistěte, proč má dikobraz ostny.
- Zjistěte, kolik hodin denně spí lev.
- Kolik masožravých zvířat jste v zoo viděli?
- Vypište si alespoň tři jedovaté hady, které v zoo uvidíte.
- Spočítejte, kolik mláďat jste viděli v celé zoo.
- Napište, které zvíře v zoo celou vaši skupinu nejvíce zaujalo (ať už svým vzhledem nebo svým chováním, které jste viděli).

Úkoly můžeme dát buď každé skupince jiné, aby se případně někde nesešli dohromady a neradili si. Nebo naopak můžeme dát všem skupinkám otázky stejné, a na konci uvidíme, jestli se jejich odpovědi budou shodovat nebo ne.

Rizika: Celý výlet do zoo je nutné přizpůsobit tempu seniorů, chodit pomalu, případně dělat přestávky, aby senioři celý výlet zvládli.

2.8 Reflexe

Níže jsou uvedeny reflexe, ze kterých na konci každého setkání vedoucí projektu vybere, kterou použije s ohledem na proběhlé setkání.

Výběr obrázků³⁹

Pomůcky: různé obrázky konkrétní i abstraktní⁴⁰

Průběh: Účastníci sedí kolem stolu. Na stole jsou obrázky s konkrétními i abstraktními motivy. Vedoucí se ptá na konkrétní aktivity a účastníci si vždy vyberou jeden obrázek, který nejlépe vyjadřuje, jak se cítili během aktivity a jak ji prožívali. Pokud bylo během aktivit méně setkání, může vedoucí přidat několik otázek.

Příklady otázek: Jak jste se během setkání cítili? Co se vám líbilo nejvíce? Co se vám líbilo nejméně? Co jste se naučili? Jak se vám spolupracovalo?

Vyjádření slovy

Pomůcky: kartičky se slovy⁴¹

Průběh: Na stole jsou rozloženy kartičky s různými slovy, ať už se slovy vyjadřující pocity, se slovesy nebo s vlastnostmi. Účastníci dostanou za úkol vybrat si pět kartiček, které podle nich nejvíce vystihují celé setkání. Poté se bude vedoucí ptát každého účastníka, které kartičky si vybral a proč.

Jedno slovo⁴²

Pomůcky: žádné

Průběh: Účastníci dostanou chvíli na to, aby se zamysleli nad jedním slovem, kterým by shrnuli celé setkání a které podle nich celé setkání nejlépe vystihuje. Poté každý řekne své slovo ostatním a vysvětlí, proč zvolil právě to slovo.

³⁹ REITMAYEROVÁ, Eva, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-7367-317-8.

⁴⁰ Příloha č. 9

⁴¹ Příloha č. 10

⁴² REITMAYEROVÁ, Eva, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-7367-317-8.

Smajlíci⁴³

Pomůcky: barevní smajlíci z papíru⁴⁴

Průběh: Každý účastník dostane 3 smajlíky z papíru. Jednoho červeného, který se mračí, jednoho oranžového, který se tváří neutrálně a jednoho zeleného, který se usmívá. Vedoucí se poté ptá účastníků na otázky ohledně setkání a účastníci zvedají smajlíky jako své odpovědi. Pokud vedoucí chce, může některého účastníka požádat o zdůvodnění jeho hodnocení dané aktivity. Otázky si vedoucí předem připraví na konkrétní setkání a aktivity.

Příklady otázek: Jak se vám líbilo dnešní setkání? Jak jste se cítili při této aktivitě? Jak vám šla tato aktivita? Dozvěděli jste se něco nového při tomto setkání? Jak hodnotíte spolupráci při této aktivitě?

Obličej⁴⁵

Pomůcky: obrázky s výrazy obličejů⁴⁶

Průběh: Vedoucí na stůl rozloží obrázky s různými výrazy obličejů a dá účastníkům za úkol, aby si vzali jeden obrázek, který nejlépe vystihuje to, jak se cítili během konkrétní aktivity. Vedoucí se postupně ptá na všechny aktivity a účastníci ukazují obrázky. Podle potřeby může vedoucí občas někoho z účastníků vyzvat, aby sdělil ostatním, proč se tak cítil během aktivity.

Černé a bílé karty⁴⁷

Pomůcky: pytlíček, černé a bílé kartičky⁴⁸

Průběh: Každý účastník si postupně vylosuje z pytlíčku jednu z karet. Když si vylosuje bílou, musí říct o celém setkání něco pozitivního (co se mu líbilo, co mu šlo, co se naučil

⁴³ HANUŠ, Milan, HANUŠ, Radek a kol. autorů, 2016. *Instruktorský slabikář*. Nadační fond Gymnasion. ISBN: 978-80-270-0476-8.

⁴⁴ Příloha č. 11

⁴⁵ REITMAYEROVÁ, Eva, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-7367-317-8.

⁴⁶ Příloha č. 12

⁴⁷ HANUŠ, Milan, HANUŠ, Radek a kol. autorů, 2016. *Instruktorský slabikář*. Nadační fond Gymnasion. ISBN: 978-80-270-0476-8.

⁴⁸ Příloha č. 13

atd.). Když si vylosuje černou kartičku, musí o setkání říct co by zlepšil, co by udělal jinak, na čem by se dalo zapracovat atd.

Kreslení⁴⁹

Pomůcky: tužky, pastelky, papíry

Průběh: Účastníci dostanou tužku, pastelky a papír a dostanou za úkol jednoduše nakreslit obrázek, který bude vyjadřovat jejich pocity z dnešního setkání. Zkusí kresbou vyjádřit, jak se jim setkání líbilo. Poté každý svůj obrázek předvede ostatním a krátce ho vysvětlí a okomentuje.

Víčka

Pomůcky: víčka od PET lahví, mističky, papíry s nápisy

Průběh: Každý účastník dostane několik víček od PET lahví. Účastníci budou sedět v půlkruhu na židlích a vepředu budou na třech židlích tři mističky.

Vedoucí se bude ptát na otázky ohledně setkání a účastníci budou postupně podle svých odpovědí házet víčka od PET lahví do příslušných mističek. Mističky jsou tři proto, aby vždy jedna z nich představovala kladnou odpověď, druhá neutrální a třetí zápornou odpověď. Vedoucí se bude ptát na otázky týkající se celého setkání a účastníci budou odpovídat pomocí dávání víček do mističek.

Příklady otázek: Jak hodnotíte dnešní setkání? Jak si myslíte, že vám šla tato aktivita? Naučili jste se na tomto setkání něco nového? Bavila vás tato aktivita? Byli jste trpěliví při této aktivitě? Byla pro vás tato aktivita těžká?

Zvedání paží

Pomůcky: žádné

Průběh: Vedoucí se bude účastníků ptát na otázky ohledně setkání a účastníci mu budou odpovídat pomocí svých natažených paží. Paže zvednutá úplně nahoru znamená kladnou odpověď (účastník se cítil nejlépe). Paže svěšená podél těla dolů znamená zápornou odpověď (účastník se cítil nejhůře). Paže předpažená kolmo k tělu znamená neutrální odpověď. Vedoucí se může zeptat těch, kteří odpověděli negativně, co konkrétně se jim nelíbilo a jak by se to dalo zlepšit.

⁴⁹ REITMAYEROVÁ, Eva, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-7367-317-8.

Pohyby⁵⁰

Pomůcky: žádné

Průběh: Účastníci dostanou za úkol vyjádřit nějakým pohybem celé setkání. Postupně budou všichni nejprve hádat, co každý představuje. Poté každý účastník řekne, co pohybem vyjadřoval a proč.

Závěrečná reflexe celého projektu

Pomůcky: tužky, dotazníky s otázkami

Průběh: Účastníci dostanou po posledním setkání tužky a dotazníky s otázkami ohledně celého projektu, které vyplní.

Okruhy otázek v rámci zhodnocení:

Jak hodnotíš celý projekt?

Které setkání se ti líbilo nejvíce?

Které setkání se ti líbilo nejméně?

Co nového ses díky projektu naučil/dozvěděl?

Co tě na projektu nejvíce překvapilo?

Co bys příště změnil/udělal jinak?

Chtěl by ses podobného projektu účastnit i v budoucnu?

Pozn.: Obdobné otázky jako jsou tyto, dostanou také senioři.

⁵⁰ ZAMYAT M. Klein, 2012. *100 kreativních metod a her na semináře a workshopy*. Praha: Grada publishing. vyd 1. ISBN 978-80-247-4023-2.

Závěr

Hauserová-Schönerová na přebalu své knihy uvádí citát prof. Matějčka, který velmi precizně shrnuje zacílení tohoto bakalářského projektu: „Psychologické poznatky z posledních desetiletí potvrzují velký význam prarodičů pro citový a sociální vývoj dítěte. Ukazuje se totiž, že kontakt dětí s lidskou generací starší a nejstarší velmi významně přispívá k rozvoji sociálního citění a takzvaných prosociálních postojů, což má pro každého jedince i pro společnost jako celek zásadní důležitost.”⁵¹

Cílem tohoto bakalářského projektu bylo umožnit v rámci projektu kontakt dvou generací, dětí z dětského domova a seniorů. Díky pestrému programu mají obě generace možnost se lépe poznat a navázat spolu bližší vztah, který by jim jinak, vzhledem k jejich umístění v zařízeních, chyběl. Docházelo k obohacení generací navzájem a všichni dostali možnost porozumět tomu, jak druhá generace přemýšlí a jedná. Cílem bylo během společného trávení volného času naučit děti komunikovat se seniory a vcítit se do nich a získat od nich zkušenosti a hodnoty, se kterými se děti mohou ztotožnit.

Dále bylo také cílem, aby senioři přiblížili dětem roli prarodičů, skamarádili se s dětmi a byli pro děti vzorem. Důležitým cílem byl rozvoj sociálního citění a prosociálních postojů u dětí, k němuž dochází díky kontaktu dětí se seniory.⁵²

Společně strávený čas má velký přínos pro obě generace. Výhodou a silnou stránkou starých lidí bývají hluboké a silné životní zkušenosti a životní rozhled či nadhled nad věcmi z perspektivy, kterou mladý člověk nemívá. Staří lidé vidí v dětech a vnoučatech určitým způsobem pokračování svého života, protože je ovlivnili a předali jim své zkušenosti.⁵³ U seniorů jde také o nárůst a upevnění pocitu vlastní hodnoty a s tím spojenou sebeúctou a sebedůvěrou. Dále je zde potenciál pro zlepšení motivace a chuti do života, u některých z nich může účast v projektu eliminovat pocit izolace. Dětem se při tom přirozeně rozšiřují jejich obzory, získají nové znalosti a zkušenosti. Setkávání se starou generací potřebují i pro svůj psychický vývoj. Mladí lidé také zažívají v blízkosti seniorů pocity bezpečí a jistoty.

⁵¹ In: HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-105-3.

⁵² In: HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál. Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-105-3.

⁵³ JIRÁSKOVÁ Věra, 2005. *Mezigenerační porozumění a komunikace*. Praha: Eurolex Bohemia. ISBN 80-86861-80-5.

Člověk žijící bez prarodičů může být o mnoho ochuzen. Staří lidé jsou totiž zralejší a trpělivější a mají více času. Jsou připraveni děti doprovázet v jejich fantazii, snech a obavách, tak jak to děti potřebují pro svůj duševní rozvoj.⁵⁴

Věřím, že by tento projekt mohl být přínosem také pro DD Šance. Děti budou užitečně trávit volný čas, získají nové přátele a také prostřednictvím projektu mohou upevnit své vztahy s vychovateli.

⁵⁴ HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál.

Rádcí pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-105-3.

Bibliografie

Elektronické zdroje

Anon. Abstrakce. In: *Pixabay* [online]. [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/images/search/abstrakce/>

Anon. Co je to internet? In: *Topranker.cz* [online]. [cit.2021-06.29]. Dostupné z: <https://topranker.cz/slovník/co-je-to-internet/>

Anon. Jak vyrobit ptačí krmítko. In: *PrimaDoma.tv* [online]. ©2012-2021 [cit.2021-06-29]. Dostupné z: <https://primadoma.tv/video-145309-jak-vyrobít-ptáci-krmítko>

Anon. Lexikon. In: *Manipulátoři* [online]. [cit.2021-06.29]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/lexikon/>

Anon. Mediální slovník. In: *Mediaguru* [online]. [cit.2021-06.29]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/slovník-a-mediatypy/slovník/?alphabetFilter=all&dictionarFilter=all&searchFilter=>

Anon. Surfařův průvodce po internetu. In: *Zvolši.info* [online]. [cit.2021-06.29]. Dostupné z: <https://zvolši.info/surfarovym-pruvodcem/>

BEZPEČNÉ CESTY. *Informativní dopravní značky* [online]. © 2014-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/autoskola/dopravni-znacky/informativni-dopravni-znacky>

BEZPEČNÉ CESTY. *Příkazové značky* [online]. © 2014-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/autoskola/dopravni-znacky/prikazove-znacky>

BEZPEČNÉ CESTY. *Výstražné dopravní značky* [online]. © 2014-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/autoskola/dopravni-znacky/vystrazne-dopravni-znacky>

BEZPEČNÉ CESTY. *Zákazové značky* [online]. © 2014-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/autoskola/dopravni-znacky/zakazove-znacky>

BEZPEČNÉ CESTY. *Značky upravující přednost* [online]. © 2014-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.bezpecnecesty.cz/cz/autoskola/dopravni-znacky/znacky-upravujici-prednost>

ČAGÁNEK Michal. Vědci zjistili: Životnost emocí je 90 vteřin, proč je obvykle prožíváme mnohem déle? In: *Flowee* [online]. [cit. 2021-07-06]. Dostupné z:

<https://www.flowee.cz/102-archiv-2017/on-air/blogy/1804-vedci-zjistili-zivotnost-emoci-je-90-vterin-proc-je-obvykle-prozivame-mnohem-dele>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Základní informace. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Popová škola. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/popova-skola>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Sponzoři. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://www.ddolomouc.cz/sponzori>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o činnosti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vyrzpr.pdf>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Školní vzdělávací program. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/svp.pdf>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Výroční zpráva o hospodaření. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/vzhosp.pdf>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Standardy kvality péče o děti. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: <https://static.ddolomouc.cz/web/download/standardy.pdf>

DĚTSKÝ DOMOV ŠANCE. Vnitřní řád. In: *Dětský domov Šance*. [online]. [cit. 2021-06-01]. Dostupné z: https://static.ddolomouc.cz/web/download/vnitri_rad.pdf

Jak potáhnout dort marcipánem a fondánem. In: *Youtube* [online]. 29.4.2014 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: https://www.youtube.com/results?search_query=jak+pot%C3%A1hnout+dort+marcip%C3%A1novou+hmotou. Kanál uživatele Dr. Oetker Česká republika.

KŘIVÁNKOVÁ Kateřina a Lucie RULÍŠKOVÁ. Rozšifruj zprávy. In: *Zvolši.info* [online]. [cit. 2021-06-29]. Dostupné z: https://zvolši.info/app/uploads/2021/01/Roz%C5%A1ifruj-zpr%C3%A1vy_ZSI_HOTOVO.pdf

NUTIL Petr. MF dnes a umění titulku. In: *Manipulátoři* [online]. [cit. 2021-06-29]. Dostupné z: <https://manipulatori.cz/mf-dnes-umeni-titulku/>

PALÍČKA Jan. 10 nejšílenějších konspiračních teorií: na těchto výmyslech ani zrno pravdy nenajdete. In: *G.cz* [online]. © 2015-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://g.cz/galerie/nejsilenejsi-konspiracni-teorie/>

PINTEREST. [online]. © 2009 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://cz.pinterest.com/>

POKORNÝ, R. *Historie dětského domova v Olomouci*. Olomouc, 2010. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci

PŘÁDOVÁ Daniela. V Česku cirkulují čtyři mutace viru. Pomoci má krok, který přichází pozdě. In: *Seznam Zprávy* [online]. © 1996–2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cesko-se-zaleklo-rizika-cestovani-zacne-plosne-sledovat-varianty-viru-167719>

ŠPAČKOVÁ Iva. Roušky a lockdown. Dva důvody, proč prudce narostl počet operací očí. In: *Seznam Zprávy* [online]. © 1996–2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/vyrazne-vzrostl-pocet-operaci-oci-kvuli-rouskam-a-lockdownu-167842>

VÁCLAVÍKOVÁ Jana. Poslechněte si, jak zní Mars. Vozítko má i vesmírný mikrofon, vymyslel ho muzikant. In: *Aktuálně.cz* [online]. © 1999-2021 [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/jak-zni-mars-vozitko-perseverance-ma-i-mikrofon/r~73c273be72d811eb9f15ac1f6b220ee8/>

VANĚK Roman. Nejlepší recept na křupavé bramboráky podle Romana Vaňka. In: *Fresh iPrima* [online]. [cit. 2021-07-06]. Dostupné z: <https://fresh.iprima.cz/recepty/nejlepsi-recept-na-krupave-bramboraky-podle-romana-vanka>

Monografie

BARTŮNĚK Dušan, 2002. *Kniha her a činností v klubovně i venku*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-618-7.

HANUŠ, Milan, HANUŠ, Radek a kol. autorů, 2016. *Instruktorský slabikář*. Nadační fond Gymnasion. ISBN: 978-80-270-0476-8.

HAUSEROVÁ-SCHÖNEROVÁ, Isabella, 1996. *Děti potřebují prarodiče*. Praha: Portál. Rádci pro rodiče a vychovatele. ISBN 80-7178-105-3.

HOLCZEROVÁ Vladimíra a DVOŘÁČKOVÁ Dagmar, 2013. *Volnočasové aktivity pro seniory*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-4697-5.

JIRÁSKOVÁ Věra, 2005. *Mezigenerační porozumění a komunikace*. Praha: Eurolex Bohemia. ISBN 80-86861-80-5.

- KAČER Jindřich, 2013. *Hry pro mláďata*. Brno: Nakladatelství Mravenec. ISBN 978-80-87447-32-1.
- KATUŠŤÁKOVÁ Hana, 2000. *O skrytých pokladech*. Nakladatelství Křesťanský život. ISBN 80-7112-059-6.
- LEWIS Gordon with Günther BEDSON, 2004. *Games for children*. Oxford University Press. Sixth impression. ISBN 0 19 437224 3.
- PÁVKOVÁ J., HÁJEK B., HOFBAUER B., HRDLIČKOVÁ V. a PAVLÍKOVÁ A., 2002. *Pedagogika volného času*. Praha: Portál. 3. vyd. ISBN 80-7178-711-6.
- PECHOVÁ Jaroslava a KRÁLOVÁ Ivana, 1994. *Hrničková kuchařka*. Vaříme a pečeme bez vážení. Vyd. 2. Praha: Laguna. ISBN 80-901599-1-5.
- REITMAYEROVÁ, Eva, 2007. *Cílená zpětná vazba: metody pro vedoucí skupin a učitele*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN: 978-80-7367-317-8.
- SUCHÁ, Jitka, JINDROVÁ, Iva a HÁTLOVÁ, Běla 2013. *Hry a činnosti pro aktivní seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN 978-80-262-0335-3.
- WALSH, Danny, 2005. *Skupinové hry a činnosti pro seniory*. Praha: Portál. 1. vyd. ISBN 80-7178-970-4.
- ZAMYAT M. Klein, 2012. *100 kreativních metod a her na semináře a workshopy*. Praha: Grada publishing. vyd 1. ISBN 978-80-247-4023-2.

Seznam příloh

Příloha č. 1 – Recept na těsto na perníčky a na polevu

Příloha č. 2 – Recept na bábovku

Příloha č. 3 – Recept na bramboráky

Příloha č. 4 – Prezentace – Orientace v médiích

Příloha č. 5 – Manuál pro vedoucího k prezentaci orientace v médiích

Příloha č. 6 – Průvodce po internetu

Příloha č. 7 – Prezentace – Dopravní kvíz

Příloha č. 8 – Výroba krmítka – návod

Příloha č. 9 – Výběr obrázků (konkrétní a abstraktní) - reflexe

Příloha č. 10 – Vyjádření slovy – reflexe

Příloha č. 11 – Smajlíci – reflexe

Příloha č. 12 – Obličej (výrazy) - reflexe

Příloha č. 13 – Černé a bílé kartičky – reflexe